

ELŐFIZETÉS ÁR.
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 " "
Negyedévre 1 frt 60 kr
Bérmontatlan levelek
csak ismert kezektől fo-
gadhatnak el.
Készítők nem adhatnak
vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyiltárban minden gar-
mondó díja 30 kr.

Z E M P L É N.

Társadalmi és irodalmi lap.
ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HIRDETÉSI DÍJ:
Hivatalos hirdetéseknek:
Minden egyes sor után 1 kr.
Azonfelül bőllyeg 30 kr.
Kiemelt díszben a kör-
szettel ellátott hirdetések
nyekért termékek szerint
minden 1 centiméter
után 3 kr számítatik.
Állandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetéseket a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

1876/888. sz. Zemplénavarm. közig. bizottságtól.

Kérvények a szabolcsi tiszta-ármentesítő társulatnak Tokaj községében a kisajátítási eljárás megindítása iránt.

Határozat:

A közmunka és közlekedési minisztériumnak a kérvényhez csatolt 31187. sz. intézkedéssel elrendelt kisajátítási eljárásról a beadott kérvény folytán az 1881. 41. t. c. 33 §-a értelmében Matolai Etele alispán elnöke mellett Székely Károly és Paulay Gábor bizottsági tagokból és Pihoda Etele jegyzőből álló bizottságot küldöm ki és az eljárás határnapjával jövő 1889. évi január hó 28. esetleg következő napjainak d. e. 10 óráját a helyszínen Tokaj községében tűzöm ki. Erről Tokaj község eljárási bizottságát a bemutatott tervezet és összeírás alapján kiadása mellett oly utasítással értesitem, hogy a tervezetet és összeírás a tárgyalást megelőzőleg legalább 15 nappal közszemlére tegye ki és az eljárásról az érdekelteket helyi szokás szerint, sőt folyamodó kérvényéhez csatolt külön érdekeltekre vonatkozó értesítvények vétivek kézbesítése mellett értesítse és a kézbesítésről szóló vétiveket a kiküldött bizottságnak szolgáltatassa át.

Mely eljárás az idézett törvény 34. §-a értelmében a kisajátító társulat költségére a Budapesti Közlönyben egyszer és a „Zemplén” című hivatalos lapban háromszor közzéadni rendeltetik.
S.-a. Ujhely, 1888 december 29.

Molnár István, s. k.,
főispán,

1-3

mint Zemp. vm. közig. biz. elnöke.

1876/888. sz. Zemplénavarm. közig. bizottságtól.
Hirdetmény.

Alulírott főispán, mint Zemplénavarm közig. bizottságának elnöke részéről az 1881. 41. t. c. 34. §-a értelmében közhírré tétetik, miszerint a nagymélt. m. kir. közm. és közlekedési minisztérium 31187. sz. intézkedése és az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulatnak beadott kérvénye folytán Tokaj községében a társulat végtagjainak emeléséhez szükséges területre a kisajátítási

T Á R C A.**Az állatok szellemi tehetségeiről.**

(Foly. és vége.)

Flourens híres francia természettudós, ki nem kevésbé ismerte és szerette az állatokat, mint *Brahm*, volt egy majma, mely különféle ügyességeket ép úgy tudott, mint a *Brahm*; képes volt lakásának ajtaját kulccsal fölnyitni, a kulcsát sok más kulcsok közül kikeresni; egy kötetlen csinált csombókot feloldani és sok efféle cselekménnyel lepleni meg gazdáját, ki őt folytonos figyelme tárgyává tévén, végre is kénytelen volt belátni, hogy e különféle és mindig teljesen indokolt alkalmoszerű cselekmények mindenikéhez az értelmi képesség magas fejlettsége multhatatlanul szükséges.

Még sok száz ilyen példát irtak össze ezen és más természettudósok és utazók, melyek mind a majmok bámulatos szellemi tehetségeiről tanuskodnak. Az ember gondolkodó képességének minden jellemző sajátága, minők az érzet, a képzetalkotás, az emlékezet, a fantázia, az álom, a tapasztalatból vont következtetések, a megfigyelés, szóval a gondolkodásnak összes segédesszközei, alapjai és momentumai világosan fölismerhetők és kivehetők nálok. Ezt már régen észrevették, és a majmoknál legfejlettebbek a szellemi képességek. De a többi állatokra nem fordítottak figyelmet, pedig nemcsak a majmok azok az állatok,

tárgyalások elrendeltetnek és az eljárás határidejével 1889. évi január 28. esetleg következő napjainak d. e. 10 órája Tokaj község házához tüzetett ki és annak foganatosítására az idézett törvény 33. §-a értelmében alakított bizottság kiküldetett.
S.-a. Ujhely, 1888. dec. 29.

Molnár István,
főispán,
mint Zemp. vm. közig. biz. elnöke.

Zemplénavarmegye bizottságának S.-a.-Ujhelyben 1888. évi dec. hó 12-én s következő napjain tartott közgyűléséből.

550/15930. kgy. sz. Olvasvatott a királyi belügyminiszternek 65355. sz. a. kelt — N. Mihály kis-községnek nagy községgé történt átalakulását — jóváhagyó rendelete, melyben felhivatik a vmegye, hogy az átalakulás keresztülvitele és az átalakulandó községgel egy körjegyzőséget képezett községeknek más körjegyző csoportba való beosztása iránti törvényszerű intézkedéseket tegye meg.

Miután az intézkedést már az alispán által elnökileg a főszolgabírónak az átalakulás keresztülvitele és Petróc és Topolyán községeknek a rákóc körjegyzőségbe való beosztása iránt fentebbi sz. alatt kiadott rendelettel már megküldetett, ezen elnöki intézkedés helyeseltetvén, a miniszteri intézkedés köztesítésére hozatal végett a vármegye többi főszolgabírójának kiadatni és a „Zemplén” hivatalos lap útján közhírré tétetni rendeltetik.
Kelt, mint fent.

Jegyzette és kiadta: *Viczmány Ödön*,
főjegyző.

Másolat. M. kir. belügyminiszterium, 65355. N. b. szám. Zemplénavarmegye közönségének S.-a.-Ujhelyen. — Sulyovszky István n. Mihály lakos és trsai, Nagy-Mihály községnek a községbeli összes egyenes államadó felénél többet fizető lakosai és birtokosai kérelmére, melyet a község képviselő testülete magáévá tett, a vmegye hatósági bizottsága pedig pártolólág terjesztett fel, mint-hogy a folyamodók az 1886. XXII. t. c. 151. §-ában előírt többi feltétel igazolásának is megfeleltek, ugyanazon törvény 150. §-a alapján megengedtem, hogy N. Mihály község nagyközséggé alakulhasson át. — Miről a vármegye közönségét a f. évi szept 19-én 342/14363. kgy. sz. a. kelt felterjesztés csatolmányainak visszaküldése mellett,

melyeknél az emberéhez hasonló szellemi tehetséget találunk. Az állatvilág minden faja, a mennyire rövidebb idő óta tett megfigyelésekből következtetni lehet, osztozik a majmokkal e tekintetben; a különbség tisztán csak az, hogy a szellemi képességek más állatokban többnyire nincsenek minden irányban kifejlödvén, mint a majmokban és különösen az emberben magában, hanem csak azon irányban látszik fejlődés, a mely az illető állat életmódjának s egyéb körülményeinek megfelelő. Minden szellemi működésnek alapja egy embernél, mint állatnál, az *érzet*, melyet bennünk a természet, a külvilág valamely hatása kelt. A természet e hatását érzékeink közvetítik, közlik agyunkkal, mely azt annak rendje és módja szerint fogalmakká, gondolatokká dolgozza fel; hogy miként, azt még eddig senki se mondotta meg, bár sokan próbálták; például itt e helyen is nemrég Dr. Schwartzert tudós tanár ur. Miután, mint mondom, a gondolkodásról, az ész működéséről már nálamnál avatottabb emberek szóltak anélkül, hogy azt teljesen megértettük volna: én arról ezuttal hallgatók és csak annyit kívánok megjegyezni, hogy miután a természet, a külvilág benyomásait érzékeink közvetítik, például szem a színeket, az alakot stb., a fül a hangot, az orr a szagot és így tovább, világos, hogy azok nélkül nem vennők észre a külvilág illető hatását; például ha valaki siket, a hang rá nézve hatással nem lesz; a vakra a szín és alak benyomást nem gyakorol. De az is világos végre, hogy ha az állatokban mindazon érzékszervek megvannak, a melyeket az embernél ismerünk és ők bizonyos körülmények között ép úgy cselekszenek, mint az ember; úgy ő bennök ép oly érzeteknek kell keletkezni

tudomásul s az átalakulás keresztülvitele, nemkülönben az átalakítandó községgel körjegyzőséget képezett két községnek más körjegyzői csoportba való beosztása iránti törvényszerű intézkedés végett értesitem. Budapest, 1888. évi okt. hó 7-én.
A miniszter helyett: Beniczky sk. államtitkár.

Zemplénavarmegye bizottságának S.-a.-Ujhelyben, 1888. dec. 12-én s következő napjain tartott közgyűléséből.

553/17711. kgy. sz. Olvasvatott a kir. belügyminiszternek 72129. számú. az építkezésre vonatkozó szabályrendelet jóváhagyása tárgyában kelt rendelete.

A jóváhagyott szabályrendelet eredeti példánya további intézkedésig irattárba helyeztetni, másolatban a t. ügyésznek kiadatni rendeltetik.

Egyebekben értesítettük a „Zemplén” útján a vmegye közönsége, hogy a szabályrendelet életbe léptetett és hogy az mindenkit kötelez és hogy az eredeti példány addig is, amíg a szabályrendelet kinyomatása iránt intézkedés történik, a vármegye levéltárában megtekinthető.

Kelt, mint fent.

Jegyzette és kiadta:

Viczmány Ödön,
főjegyző.

19176. sz.

Zemplénavarmegye alispánjától.

10 főszolgabírónak.

Tudomás s alkalmazkodás végett kiadom.
S.-a.-Ujhely, 1888. dec. hó 21-én.

Matolai Etele, alispán,

Másolat. Magyar kir. belügyminiszter 73831. szám. Körröndelet. A fumei m. kir. tengerészeti hatóság jelentése szerint, a közigazgatási hatóságok a tengeri szolgálati könyvecskék kiállításához és ezek érvényének meghosszabbításához szükséges politikai engedélyek kiállítása körül nem járnak el az 1881. évi decemb 3-án 58117. kiadott belügyminiszteri körröndeletben előírt pontossággal és szabattossággal. Tekintettel arra, hogy belföldi lakosok mindinkább nagyobb számban lépnek tengeri szolgálatba s hogy az említett pontatlan és késedelmes eljárás miatt sok ily tengerész érzékenyen károsul az által, hogy a hajóra szegődésre kínálkozó alkalmat az említett okból fel nem használ-

és a külső ingerek folytán, mint az emberben. És ez így is van.

A legkezdetlegesebb, legegyszerűbb szellemi működés az, a mely a különböző ingerek között a különbséget felismerni képes s ennek alapján azok között választ. A szellemi működésnek e legprimitív alakja az állatvilág legprimitívebb, legalsóbb rangú alakjainál is már kimutatható, de sőt már a növényeknél is világosan föllelhető, még pedig az ugynevezett *rovarevő növényeknél*, melyeknek ma már sok faja ismeretes. Ugyancsak ezen növények, úgy látszik, már bizonyos fokú érzékenységgel is bírnak, amennyiben az érintések különböző módjai között választani képesek, csak a megfelelő érintésre húzódnak össze. A *proto-plazmatikus* állatok, a melyek oly annyira a növény és az állatország közti határon állanak, hogy őket nem régen még a legnagyobb tudósok is még a növények rendszerébe osztották be, (minél fogva valószínű, hogy az állati létnek nem sok ismérveit hordhatják magukon) képesek a belső ütköző anyagok közül a nekik táplálót kiválasztani, pedig oly annyira hitványaságok, hogy még erős nagyító alatt is csak egy lencsényi nagyságu *nyálkás tömegnek* látszanak. És e hártják már a világosság és sötétség között is képesek különbséget tenni és a szerint intézzni mozgásuk irányát. Hogy aztán föllel emelkedve az állatok rendszerében, e kiválasztó képesség is folyton fejlettebb, az természetes, s különös csak az, hogy e határozottan szellemi tehetséget feltételező működés már az említett végtelenül egyszerű állatokban is észrevehető.

Csak valamivel is magasabb és bonyolódottabb szellemi tevékenység emlékező tehetség nél-

dolgoztatott. Árvaszéki ülnököknek serény munkálkodásukért előismerés szavaztatott.

Dr. Chyzer Kornél tisztí főorvos dec. havi jelentése szerint a közegészség állapota kedvező volt. Járványszerűleg a veres himlő mutatkozott enyhe lefolyással. A kanyaró és vele rokon számarhurut. ugyisintén Ujhelyben a fültő-mirigylob szórványosan lépett föl. Homonnán a roncsló toroklobnak egy esete fordult elő. Hagymáz szórványosan Tokajban és Sztropkón S.-Patakon vesztettek vélt kutya, mely Hotykaról vetődött oda, mult hó 31-én öt egyént megmárt. A kutyák elleni intézkedések igen lanyhán teljesítettek; (főszolgabíró e tekintetben megnyugtató szóbeli jelentést adott. Szerk.) Szerencsi járásban a parasztbabaképzés 11 hallgatóval sikeresen befejeztetett. A vármegye területén újabb 941 iskolás-gyermek vizsgáltatott meg kik is az egyiptomi szembeteg ségtől menteseknek találtak.

Vladár Emil közgazdasági előadó referált a M.-Laborczon működő Lindembaum Bréger-féle kővászongyár ellen emelt vádak helyt foghatóságának megállapítása végett a helyszínen teljesített vizsgálat eredményéről. (Nevezett gyár szédelgése lapunkban már tüzetesen ösmertette volt. Szerk.) A vizsgálatot mintaszerű pontossággal teljesített köz-előadónak előismerés szavaztatott s a magyar nemzetgazdasági ügyet nem népszerűsítő eme gyár bezáratása végett a kir. pénzügyminisztériumhoz felterjesztés intézettek.

Nemes Lajos kir. tanfelügyelő jelentéséből kiemeljük, hogy a csertési zugtanitón megvett 200 fnyi-, a madi és petriki zugtanitóktól behajtott 200 fnyi bírság a magyarnyelvet s népnevelést terjesztő vármegyei egyesület pénztárába befizetett. 1888-ban a zugtanitókra kirótt bírságokból nevezett egyesület pénztárába befolyt: 1766 ft.

Hönsch Dezső kir. mérnök jelentéséből örömmel hallotta a közigazgatási bizottság, hogy a szerencsi járásban az orsz. közmunka ledolgozása terén szép haladás mutatkozik. Ugyanott az átvételkor hiányosaknak talált garmadáknak febr. hó 15-éig teljesítendő kiegészítése elrendeltetett. **Dókus József** köz. b. tag a s.-pataki póstaszolgálat mizeriáiról szólva kérte a bizottságot, hogy ez irányban kellő vizsgálatot rendeljen; minnek foganatosítására szakelőadó kir. mérnök utasított.

Hlavathy József kir. ügyésznek terjedelmes jelentéséből kiemeljük, hogy az ujhelyi középponti fogházban üzött rabipar forgó tőkje 1888-ban 16,573 ft 78 krra emelkedett, miből az államkincstárnak jutó tiszta bevétel 2500 ftot tett ki. A foglyok egészségi állapota kedvező. A fogház belső felszerelésében szükségessé vált újítások ez év folytán teljesített fognak.

Becske Bálint kir. adófelügyelőnek nagy érdeklődést keltő jelentéséből kiadjuk a következő részteket: »Az egyenesadó befizetési eredmény kielégítőnek mondható; a mennyiben e címen 135,993 ft 25 kr vételeztetvén be ezen összeg az 1887-ik évi decemberi eredményt 8158 ft 34 krral mulja felül. A hadmentességi díjaknál azonban némi visszaesés volt; befizetett e címen 8553 ft 56 kr az 1887-ik évi december havi eredmény-nél kevesebb 189 ft 99 és 1/2 krral. Az állami egyenes adónál ezen vmegye egész területén mint hátralék átjött az 1887-ik évről 1888-ra: 727521 ft és 16 kr. Ebből töröltetett a mult év folyamán 34715 ft 12 1/2 kr. Az 1888-ik évre kivetett ösz-

szes egyenes adótartozás tett 1,135,466 ft 97 krt, a miből törlésbe hozatott 30051 ft 50 kr. Ezek szerint a megállapított összes adótartozás tett 1,798,221 ft 50 és 1/2 krt. Ezen tartozásra befizetett az egész év folyamán 1,154,022 ft 71 1/2 kr, hátralékban maradt 644,198 ft 79 kr. A mult 1888-ik évi egész befizetési eredmény az 1887-ik évi befizetési eredményt felülmulja 36035 ft 47 krral, az 1888-ik évre kivetett és a törlésék levonása után megállapított összeget pedig 48607 ft 24 1/2 krral. A hadmentességi díjaknál mint hátralék átjött 1887-ik évről 1888-ra 63562 ft 45 1/2 kr kivettett 1888-ra 44551 ft 50 kr. Ezen két összeg tett 108113 ft 95 1/2 krt, amelyből törlésbe hozatott 5891 ft 97 1/2 kr; erre befizetett 42586 ft 76 kr, az 1887-ik évi befizetési eredménytől több 1722 ft 69 krral. Hátralékban maradt 59635 ft 22 kr. Az állami bevételek egyéb ágazatainál a folyó előirási összegek szintén megfelelő arányban befolytak, sőt egynémelyiknél a hátralékok is szép eredménnyel törlesztettek, azonban azokra nézve még kimerítő számtételekkel nem szolgálhatok, mivel a kir. adóhivatalok a vonatkozó kimutatásokat még ez idő szerint mindnyájan be nem terjesztették. Tekintettel arra, hogy például az egyenes adónál az előbbi évről átjött hátralék az 1885-ik évben 820,000 ftot tett és e címen ma már csak 644,000 ft szerepel, örömmel következtetem már e tényből kifolyólag is adminisztrációnk javulását, éshogy nemcsak az adók behajtása és beszedésére hivatott községi előjárók kezdik legnagyobb részint köteleiket hiven teljesíteni, de maga az adózó közönség és legnagyobb részben minden kényszer és zuglódás nélkül kezdi teljesíteni a király és haza iránt tartozó polgári köteleiségeit. A helyzet ezen javulásában legfőbb érdeme van elnöklő főispánunk önméltóságának és a tekintetes közigazgatási bizottság tagjainak; a miert is legmélyebb tisztelettel párosult forró köszönetemet és hálámát méltóztassanak kegyesen elfogadni.« (Éljensz.)

Végül Ruzsnyák András, Vajda János, Lois János, Rácsay János, Székely István, Halász János, Bodnár János, Scserba András, Iváh Mihály és Mészáros János védköteleseknek elbocsátás illetve kivétel nélküli engedelm megadása végett benyújtott folyamodásaik kedvező elintéztet nyertek. Ezek során a tanácskozás d. u. 1-órakor főispán életével befejeztetett.

Vármegyei ügyek.

Tisztviselők és a mozgósítás. A belügyminiszter korrendeletileg hívta fel a törvényhatóságokat, hogy febr. 15-éig küldjék be a hadsereg és honvédség létszámához tartozó ama szolgabírák és önálló hatáskörrel bíró községi és körjegyzők névjegyzékét, kiknek az 1889. év folyamán netán elrendelendő mozgósítás esetén, a mozgósítás 15-ig napjáig polgári alkalmazásukban való meghagyása közszolgálati tekintetből szükséges.

A »jó szív« kölcsönei. A tokaji főszolgabíró által beküldött 2750 ft értékű többrendbeli bekebelezett kötvény ellenértékét képező pénzügyösszeg az adósoknak leendő kézbesítés végett utalványoztatott.

vagy az éneklő madaraknál az éneklés velük született képesség, hanem utánzás és gyakorlat által képződik ki, általánosan ismeretes, pl. hogy némely madár-fajok mesterségesen is mily könnyen megtaníthatók egyes nóták elfütyülésére. Ilyen sok sajátság van az állatoknál, melyek tisztán csak tanulás, utánzás útján sajátíthatnak el és nem »ösztönszerűek«, így például a nyak és fej mozdításának azon különös módja, a melylyel a tyukok isznak, nem ösztönszerű, hanem később megtanult: úgy, hogy ha a kis csirkéket magukban külön zárjuk: nem fognak inni tudni, mert az ivás módját az öregebbektől nem tanulhatják el. Igaz ugyan, hogy másrészt meg olyan átörökölt hajlamokat és ügyességeket is tudunk, a melyek az illető állatban születésük óta megvannak és kifejlődésükhöz nincs sem tanulásra, sem utánzandó példára szükségük; *bukfencsöz galamb* magától tudja mesterségét s némely u. n. szolgáló kutya és macska a szolgálást sohase tanulja. Mindazáltal a rendes dolog az, hogy a hajlamok tanulás és utánzás által fejlődnek ki, sőt a példa oly erős hatása, hogy gyakran egészen különös esetek is fordulnak elő: így például, ha valahol a macska nevel föl egy kis kutyát az eltanulja a macska szokásait, a mosakodást, a talpak nyalását, az egérlyukak lesését stb.

Azon lehetőség, hogy bizonyos rendszeres eljárás mellett az állatok eredeti természete és hajlamai megváltoztathatók: az emberek előtt már a legrégebb idők óta ismeretes. Hogy az állatszeliidítés lehetséges és igen régi dolog, eléggé mutatja azon körülmény, hogy ma háziállataink vannak, a melyek szelidek már a történelem előtti idők óta, pedig eredetileg többnyire nagyon is

A fegyelmi választmány, mint felebbviteli hatóság, S.-a.-Ujhelyben f. hó 9-én *Hladonik János*, m.-laborczi felfüggesztett körjegyzőnek fegyelmi ügyében akként intézkedett, hogy a végleges fegyelmi határozat meghozatala előtt a fegyelmi vizsgálatra vonatkozó iratokat, a büntető uton megtorlandó panaszos ügynek tárgyalása és ítélet leendő eldöntése végett, a fenyítő törvényszékhez tette át.

Sertés behozatala ellen. A földmivelési, ipar- és keresk. miniszter, Galicziában a sertések között kiütött száj- és körömfajás miatt, a galicziai sertéseknek behozatalát bizonytalan időre eltiltotta.

Jegyzői szigorlat. Lucz István, Réthy Pál, Sári Bela és Palumbay Gábor kérelmére a jegyzői szigorlat határnapjául, a vármegye alispánja által e hó 22- és 23-ika tűzött ki.

Filokszerá elleni intézkedések. Gf. *Széchényi* földmivelési miniszter tekintettel arra, hogy a tokaj-hegyaljai szőlőbirtokosok a filokszerá-vésznek rohamos terjedésével szemben a védekezés iránt közönyös magatartást tanúsítanak, a szőlőbirtokosságot valóban hála kötelező intézkedések megtételére határozta el magát. A szőlőbirtokosság tevékenységének ébresztése és érdekeinek megóvása céljából a borászati kormánybiztos javaslatára hajlandónak nyilatkozik, minden a szőlőművelés tekintetében jelentős község határában, egy-egy kisebb 100—200 □ önhy mintatolepet felállítani, azt a szükséges, filokszerának ellentálló amerikai vészszókkal (pl. Riparia-Sauvage, Riparia-Portalis, Iaquez, Iork-Madeira stb. fajokból) díj nélkül ellátni s a nemesítést is a minisztérium költségén teljesíteni. Késznek nyilatkozik továbbá a gyéritési eljárás célszerűségének bemutatása végett, ott hol a vész fellépésének mértéke a gyéritési eljárás alkalmazását még indokoltá teszi, 1—1 holdnyi területre szükséges szénkéneget díjtalanul adományozni, s a gyéritési munkálatokat is a minisztérium költségén eszközöltetni, ha az illető birtokosok nyilatkozat alakjában írásbelileg kötelezik magukat arra, hogy az amerikai ültetvények kezelését és gondozását a ker. borászati vándor tanító utasítása szerint teljesíteni, a szénkéneggel gyéritett területet pedig három éven keresztül kellőleg trágyázni fogják. Ezen a Hegyalja érdekében sokat igéző teendők végrehajtásával a miniszter a vmegyéhez intézett leírata szerint *Tus Anial* borászati vándortanítót bizta meg s utasította, hogy mielőbb lépjen érintkezésbe Tolcsva, Mád, Talya, Szántó, Legyes- és Erdő-Bénye, Liszka, B. Keresztur, Tokaj, Tarczal, Sárospaták és Ujhely községek szőlőbirtokosaival s igyekezzék az illető szőlőbirtokosokat rábírní arra, hogy a kijelölendő területet — az említett védekezési eljárások gyakorlati bemutatási céljaira engedjék át. (Kétségtelennek tartjuk, hogy szőlőbirtokosaink e jó akarattal szemben köszönettel s készséggel teljesítenek minden tőlük kitelhetőt e téren, annnyival is inkább mert itten saját vagyoni érdekük megóvásáról sőt sokhelyt a kenyérgond megóvásáról van szó! Szerk.)

A kivándorlás ellen újabb ismét szigorú rendszabályokra utasították a krakkói hatóságokat. Különösen tartoznak ügyelni arra, hogy vagon-

hogy az még mindig mozog: megborzadt és elszókött.

Egy másik kutyát grimaszok által lehetett megijeszteni, mert azok ura szokott arcát a felismerhetlenségig elorizitották; egy fiatal vizsla 18 hónapos korában hallott először mennydörgést, nagyon megijedt és elbujt; az először hallott borzalmas hang annyira emlékében maradt, hogy később is nagyon megijedt, a mint egyszer egy szoba padozatára hirtelen almát dobáltak, és félelme csak akkor mult el, a midőn gazdája nagy bajjal megértette vele a szokatlan zaj okát.

Ép úgy, mint az embernél, az állatoknál is tapasztaljuk, hogy bizonyos hajlamokkal születnek, bizonyos indokolatlan és meglepő előszeretettel tanusítanak bizonyos foglalkozások vagy dolgok iránt s ezen irányban feltűnő ügyességet is mutatnak a nélkül, hogy azt a tapasztalat vagy tanulás, utánzás útján szerezték volna. Ilyen hajlamok határozottan velünk születnek és örökölhető; a szülők hajlamai, jó és rossz szokásai átmennek gyermekeikbe is, ép úgy, mint a betegségek és a bizonyos betegségek iránt mutatkozó nagy fogékonyság. Ennek példái az életben naponkint előfordulnak és bővebb magyarázatra egyáltalában nem szorulnak; oka s az átöröklés módja ismeretlen. Az állatoknál még ezen hajlamok leginkább bírnak az ösztön természetével és egyáltalában nem olyan biztos vezetők az életben, mint azt az ösztönről hitték. Sőt gyakran látjuk például olyféle hajlamoknak vagy ösztönöknek is, melyek egészen célszerűtlenek, feleslegesek sőt ártalmasok. Az efféle hajlamok nagyon fejlődésképesek, tanulás, utánzás által nagyon tökéletesednek: pl. a vizslánál a vadászó tehetség, keresés, megállás st.

vadállat természetűek voltak, mint azt a tehénnek, a lónak, a sertésnek, juhoknak és kutyáknak stb. ma is még a szabad rengetegekben és síkságokon élő rokonai, testvérei mutatják. A házi állatok szelid-sége átöröklésen alapul; a szelidített előzőktől átörököltetik a szelidiségre való hajlam s az ember gondja elvégzi a többi, többnyire tisztán csak az által, hogy ezen hajlamot saját céljaira fölhasználja. Hogy a kutyák és a macskák nem támadják meg és nem tépik szét a velük egy udvarban levő tyukokat például, úgy, mint azt vadon élő elődeik tették volna s testvéreik ma is teszik: ép úgy eredménye a szelidítésnek, mint az, hogy a tyukok ezen állatoktól nem félnek.

A viszonyok és körülmények ép oly hatalmas idomító hatással vannak az állatokra, mint az emberekre; azok behatása alatt az állatok ép úgy képesek a legjellemzőbb sajátságaikat megváltoztatni, vagy egészen elhagyni, mint az ember teszi. Az örökös tavasz, tehát az örökös virágzás hónapban az oda szállított nagyon dolgos méhek elvesztik mézgyűjtési hajlamukat, a mint észreveszik, hogy nincs tél s nincs eleséghiány soha; a hangyák árvizek által gyakran járt vidékeken nem a földre, hanem fákra építik fészkeiket; a kutyák némely sarki vidékeken elfelejtenek ugatni, a kacsák Ceylon szigetén, a hol nincs víz, nem szeretik többé a vizet, hanem félnek tőle ép úgy, mint a tyukok és macskák.

Megfigyelésre méltó hajlam igen sok állatfajnál a *vándorlási* ösztön, melyen már sok tudós hiába törte a fejét. Ezen vándorlási vágy eredete valószínűleg azon körülményben keresendő, hogy a föld nagy vidékei, melyek különben gazdag faunának otthonjai, nem képesek egész éven át

talán emberek keresztül ne jussanak a határon; mert újabb ismét csapatostul jöttek vissza kívándorlók, még nagyobb nyomorúsággal, mint amilyen elindultak.

Hírek a nagyvilágból.

Orosz hadikészülés A kormány elhatározta, hogy a f. évben hat millió rubelt fog a nyugati kormányzóságban kaszárnyaépítésre fordítani.

A Krisztics-miniszterium Szerbiában az új alkotmányt kihirdetvén s a királytól elvált köteleességét ekként teljesítvén, tárcáit a koronás fő rendelkezésére bocsátotta. Milán király még nem határozott.

A legnagyobb milliomosnak, az amerikai *Vanderbiltnek* múlt évi jövedelme 13 millió 864 ezer dollár volt. A család összes vagyona 274 millió dollár.

Hírek az országból.

Ófelsége a király Bécsben fogadta orosz ezredének egy tisztelő küldöttségét. A küldöttség szónoka az ezred jó kívánatait tolmácsolta Ófelsége előtt negyven éves ezredtulajdonosi jubileuma alkalmából. A orosz katonai küldöttség tiszteletére udvari ebéd volt.

Az erdélyi magyar közművelődési egyesület 1888-ban 22 ezer ftnyi segédelmet osztott ki, vagyona pedig 70 ezer fttal szaporodott. Ez idő szerinti vagyona készpénzben 370,000 ft, aláírásokban 150,000 ft. A rendes és alapító tagok száma: 18,151. Az egyesületnek kihelyezett gyűjtőperselye van 15,000 db.

A dunai hadi hajóraj 12 ágyunaszádból fog állani 600 emberrel. Gyártelepei lesznek Budapesten, Győrben s Komáromban.

Szent-László király emléksobrának létesítése ügyében N. Váradi bizottság alakult, mely legközelebb gyűjtő-íveket fog kibocsátani a nemzethez.

Az országbíró, id. *Szűgyény-Marich László*, e hó 2-án ünnepelte 83-ik születésnapját.

Különlék.

(A ma egy heti felolvasáson) szép és nagy közönség nyert élvezetet, dr. *Raisz Gedeon* tb. vármegyei főorvos és *Ulrich Vilmos*, uradalmi igazgató előadásában. Dr. Raisz az iszákosságról, Ulrich egy házi szerről, vagyis a *pénzről* szép, kiváltképen pedig tanulságos előadást tartott. E becses dolgozatok lapunkban fognak közrebocsáttatni s előre is mondhatjuk, hogy érdekes olvasmányokul fognak szolgálni. A hallgatóság mindkét felolvasót megéltézte s tapsokkal jutalmazta — Mához egy hétre ismét felolvasó est lesz. Dr. *Hornyay Béla* a kedélyről, *Passlavsky Sándor* pedig három zempléni vármegyei költőről (Szemere, Boruth, Darmay) fognak nagyérdemű előadást tartani.

(Tisztelgés) *Andrássy Sándor* gf, vármegyei arisztokráciájának egyik kiváló sarja, Pozsonyban f. hó 5 én vezette oltárhoz szép menyasszonyát, *Essterházy Marietta* grófkisasszonyt. Az esketési szertartást tudvalevőleg *Haynald Lajos*, biboros érsek végezte. Az esküvőn rendkívül fényes közönség volt jelen a budapesti és bécsi fői világ köréből. A rokon *Essterházy*, *Pálffy*, *Kaunitz* és

kellő eséllyel látni el a rajtok élő állatokat, az eleséghány, az éhség, melyhez gyakran a hideg társul, a szegény állatokat kénytelenül kiüzi házájukból, kénytelenek elköltözni, de a honvágy őket ismét visszahozza. Ebből lassan, folytonos átöröklés útján ösztön lett, melyet már az eleséghány és a zord időjárás nem befolyásol; a madarak némely faja elvándorolna ősszel, bármi szokatlan változás történék is a vidék viszonyaiban, mert a benne levő vándorlási vágy ösztönzi és a mi még érdekesebb, néhol a vándormadarak egy része tovább repül, mint a meddig repülni kellene, hogy megfelelő megszálló helyet találjon, termékeny és jó levegőjű vidékek felett átrepülnek azért, mert azok pár száz év előtt még tenger által voltak borítva. És hogy e nagy uton, mely oly sok vidék és nagy vizek felett visz át, el nem tévednek, hogy ugyanazon vidék szülőitei ugyanazon vidékre visszatálnak: nagy megfigyelő képességüknek köszönhetik, a mi már igen fejlett értelmi tehetséget feltételez. Hanem az a különös vándorlási vágy, mely az emberek vadon élő törzseiben is meg van, néha némely állatfajnál addig még egészen ismeretlen okból és látszólag egészen indokolatlanul áll be és rendszeren nagy romlással jár. A lemming például néha óriási csoportban megindul Európa északi részéről nyugatfelé s itt ész nélkül neki megy az oceának és természetesen belevész; hasonló esetet láttak már egyes bogárfajoknál, melyek vonulások közben valamely utjukba akad tengerre érnek és abba egy szálig bele fullnak. Ezen állatok pedig különben nem szoktak vándorolni.

Nem hagyhatom említés nélkül azon különös szokást, mely az állatvilágban a férgektől kezdve

Odescaichi családok számos taggal voltak képviselve. A szertartáson megjelent *Frigyés* főherceg is. A nemes grófra, aki bajos nejét f. hó 6-án hozta Zemplénbe velejei kastélyába, kellemes meglepetés várt a sátoralja-ujhelyi vasuti indóuló ház udvarán. A vármegyei tisztikar, melynek dr. *Andrássy Sándor* gf tiszteletbeli főjegyzői minőségben szintén tagja, testületileg jelent meg, élén a főispánnal. Az esteli 9 órakor berobogó gyorsvnutot riadó éljenzéssel köszöntötték. A fői boldog házaspár előtt *Vicsmándy* főjegyző tolmácsolta szívből jövő s szívhez szóló szavakban a tisztikar szerencse-kívánatait. Az üdvözlő beszédre *Andrássy S. gf*, boldogságtól áradó érzélemmel válaszolt s büszkeséggel nevezte magát a vármegye szolgálatának, mondván: mindenkor legőszintébb öröme válik, ha szeretett vármegyének tehet hasznos szolgálatokat. Tisztelgés után főispánunk bemutatatta a tisztelgőket, kikkel az ünnepelték nyájasantársalagok továbbindulásig. A harmadik csengéteskör ünnepies *éljenzés* hangzott a hétköznapias »mehette« szó helyett s a távozókat magukkal vitték coldogságuk színhelyére a vármegyei tisztikar legőszintébb szerencsekívánatait.

(Ujhelytől Saharáig és vissza) *Dókus Ernő* és férjias lelkületű szép neje f. 9-én vettek bucsut legényei otthonuktól, Ujhelyben rókonaiktól, hogy ország-világlátás okáért beutazzák Olaszországnak északi-, Fránciországnak déli részét s a Földközi tengeren átevezve ellátogassanak Afrikának Hortobágyára, a kietlen Saharára. Farasztó utazásukban a pihenő pontok: *Budapest, Trleszt, Flórenc, Livornó*. Innen a tengeren át *Tunis, Algir, Marokkó*. A Sahara sivatagon felkeresik *Bel-Abbas* oázist. Onnan visszatérve *Tunisban* hajóra ülnek s *Provance* daltelt földjére *Marseille* kikötőjébe érkeznek. A *Rivierán* fölkeresik *San-Remót, Monte-Carlót, Monacót* és *Mantót*, hol nagyobb pihenőt tartanak. Innen Svájcban át térnek vissza hat heti távollét után kedves otthonukba. Kitünő munkatársunknak, *Dókus Ernő* önagységának, lekötözö igéretét bírjuk, hogy nagyszabású utazása alkalmával gyűjtött tapasztalatát papírra téve, lapunk tárcájának lesz kegyes majd átengedni. Ezt az örvendetes hírt sietünk t. olvasóinknak becses tudomására juttatni.

(Répacukorgyár ügye.) A vármegyei területén felállítani tervezett cukorgyár ügyének előkészítése végett főispán ömlétsága elnökle mellett S. a. Ujhelyben f. hó 7-én a vármegyei ház nagytermében értekezlet volt, melyen az érdekelt közönség igen szép számban volt képviselve. Az elnök jobbján *Ludwig János* p. ü. miniszteri tanácsos és dr. *Schmidt József* p. ü. miniszter titkár, balján *gf. Andrássy Manó*, a jeles nemzetgazda, *gf. Sztáray Antal* a zempléni vármegyei gazd. egyesületnek ügybuzgó s érdemes elnöke foglaltak helyet. A hosszú zold asztalok mellett sűrű sorokban a vármegyei nagybirtokosoknak első emberei, uradalmi tiszték, nagybérlek s a kisbirtokos osztály képviselői helyezkedtek el. Főispán az értekezletet délelőtt 10 órakor megnyitván, bemutatta a kormány képviselőit, kiket az értekezlet éljenzéssel köszöntött. Értekezleti elnök ezután részletesen ösmertette a szőnyegen lévő répacukor ügyének történetét. Elmondotta, hogy a dec. hó 12-iki előértekezlet alkalmából *Abauj-Torna, Borsod, Bereg, Szabolcs* és *Ung* vármegyék főispánjait, az ottani gazd. egyesületek elnökeiket egyes nagybirtokosait átiratilag fölkererte a Zempléni vármegyében felállítani tervezett cukorgyárnak

fölfelé oly gyakran észlelhető t. i. azt a bizonyos »holtnak tettetés« a midőn az illető állat mozdulatlanul elnyulva hever, mintha az élet elköltözött volna belőle. Ezt a tettétést az állatok részint önvédelemből részint — és ez érdekel bennünket — kiszámításból, cselből csinálják. Oly gyakori ez a dolog különben, hogy teljesen felesleges volna róla többet beszélni, elég, ha emlékünkbe idézzük azt az általánosan tudott tapasztalati ténytet, hogy a róka például mily sokat bízik e cselben.

Az állati cselekményeknek naponkint megújuló nagy tengeréből bárhány érdekes esetet halaszunk is elő: kimeríteni nem tudjuk! A mennyi eddig felszínre került elég arra, hogy belőlük sokat következtethessünk, elég arra, hogy legalább derengő fényt vessen arra a sötét homályba burkolt világra, a mit »állati léleknek« neveznek azok, akik az állatokat szeretik és a kik mernek másként és tovább is okoskodni, mint azok, akik ezelőtt 100 esztendővel éltek, és akik elég bírtak arra, hogy a saját szemükkel lássák a dolgokat. ne pedig azok szemével kik a hagyományokhoz feltétlenül ragaszkodnak.

Az ember az első állat! A teremtés koronája! De, mint a szentírás oly remekül tanítja a csuszó-mászó férgen, a legalsóbb rangú állatokon kezdve egész világot kellett megteremteni addig, míg az ember létrejöhett! És a tudomány a szentírás e tanítását teljesen igazolja; ki van mutatva immár az összefüggés, a folytonos szakadatlan kapcsolat az egyes állatfajok között, ott hol a folytonos eltűnés és újjászületés folytán a kapcsolat ma már föl nem ismerhető, mint például a hullók és a madarak, vagy a madarak és

cukorrépa-termelés által leendő támogatására. Termelők a szomszéd vármegyék részéről igen csekély számban jelentkeztek. De annál örvendesebb jelei mutatkoztak a szép jövőt ígérő mezőgazdasági iparvállalat lelkes felkarolásának magában Zempléni vármegyében, hol máris 4763. kat. holdnyi területet jegyeztek. Ez a szép eredmény nem szorul dicséretre. Meg van győződve arról, hogy a kezdethez méltó lesz a folytatás. És Zempléni vármegyének érdemes gazdaközönsége büszkén mutathat majd az eredményre, s elmondhatja: ez az én munkám gyümölcse. A nemes felbuzdulás, a kitartó szorgalom, a munka ez iparvállalat felkarolásában; annyi mint *hazaszeretet*. E munkára isten áldását kéri. (Éljenzés.) Utána *Andrássy Manó* gróf szólott. A cukortermelést, ugymond ma már egész Európa felkarolta. Ez a vállalkozás Magyarországon még csak harminc éves s a kellő forgó tőke hiányában csekély sikernek örvend. A siker feltétele: a megfelelő pénz-erő, s hogy ne csak a nagy birtok, de a kis birtok is belé vonassék a termelési kerületbe. Csehországban ez a mezőgazdasági foglalkozás már csaknem kizárólag a parasztság kezében van s a vele járó munka szeretete a termelőnek természetévé vált a népet megelégedővé, szorgalmassá, boldoggá tette. Indítványozta, hogy a szerződési pontozatok megbeszélése után, *végrehajtó bizottság* választassék, mely a gazdaközönség képviselőitében a vállalkozó meghatalmazottjaival végleges megállapodásra jusson. Az a kérdés, hogy a gyár hová építessék — a vállalkozó gondja. A vállalkozó fogja majd legjobban tudni, hol lesz vagy nem lesz a neki való víz sós. Gf. *Sztáray Antal* a kisbirtokosok érdekében a polarizációs értékelés helyett az árképes megállapítását indítványozta. Ugy ezen indítvány mint a szerződési tervezetnek 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. és 13. pontja élénk felszólalásra szolgáltatott okot. Beható eszmecsere után, melyben a kormány képviselőin kívül s a szóias sorrendjében *Molnár István* főispán *Löcherer Andor*, *Harkányi János*, *Vicsmándy Ödön*, *Zalay István*, br. *Balassa István*, és *Szerviczky Ödön* vettek részt, a szerződési pontozatokra vonatkozólag tett észrevételek szövegeztettek. A végrehajtó bizottság közfelkiáltás módjával következőkből választatott meg; elnök: *gf. Andrássy Manó*; tagok: *gf. Sztáray Antal* (akadályoztatása esetén helyettese *Baján Imre*, uradalmi igazgató) *Harkányi János*, *Vicsmándy Ödön*, *Dókus Gyula*, *Grósz Antal* és *Szerviczky Ödön*, kiknek az észrevételek utasítás gyanánt kiadatván felkértek, hogy a szerződés jogviszonyainak végleges megállapítása után a termelésnek már e tavasszal való megkezdését lehetővé tenni, eljárásuk eredményéről a gazdaközönséget mielőbb tájékoztatni igyekezzenek. Az értekezlet délután 3 órakor végződött s utána a »Magyar Király« szállóban jókedvű közebéd következett.

(Halálozás.) *Bározy József*, vármegyei gyám-pénztáros és családját mélyen megrendítő gyász-eset érte. A szerető férj hű élettársát a jó gyermekédesanyjukat siratják *Bározy Józsefné* szül. *Kapy Agnes* elhunytában. A boldogultnak hűt poait a ref. egyház szertartásai szerint s nagy részvét közt f. hó 10-én helyezték örök nyugalomra. Áldás és béke lengjen könyekkel áztatott sirhantja fölött!

(A legnagyobb ujság) az, hogy f. hó 11-ére virradólag országszerte s így nálunk is jókora hó esett. Ez évben sem vall tehát csúfot a közmondás, hogy: »nem eszi meg a kutya a telet.«

az emlősök között, ott a fejlődés tan a paleontológiával az őslénytan tudományával összefogva elmult, kiveszett egész nagy állatvilágok emlékein, szétszórvan porladó csonttöredékekből építette fel az összekötő hidat, a melyen át a fejlődés menete egész az emberig követhető. A mint így hinnünk kell, hogy testi szervezetünk az állatvilágban lépésre kísérhető folytonos fejlődés eredménye, hogy a vér és a csont mely testünket alkotja, ugyan olyan vér és csont, mint ez állatoké: ugy hinnünk kell, azt is hogy szellemi szervezetünk is rokon, azonos ez állatokéval és ép ugy fokozatos fejlődés eredménye, mint amaz. Egy féregnek, egy madárnak vagy egy majomnak mindig fölismerhető szellemi tehetsége nem idegen valami. h nem csak az ember szellemi erejének egyik alsóbb lépcső-foka, fejlődésének egyik tökéletlenebb állapota. Minél általánosabb és számosabb megfigyelés tárgyává lesz téve az állatok lelki világa és minél kevésbé fog az emberek egészséges gondolkodására zavarólag hatni azon elfogultság, a mely ésszt és lelket kizárólag embernek enged tulajdonítani, annak könnyebb lesz ember és állat szellemi életének rejteit kikutatni és fejlődésének törvényeit felismerni. Fájdalom ma még az eme hálás téren tett tanulmányok és kutatások könnyen föl-zárolhatók, ma még kevés tanítványa és még kevesebb mestere van az ifjú tudománynak, melynek előtörő szellemi erejében egy rövid félórán át lebegett feltűnt! És ha önök közül csak egy is érzi lelkében ez előtörő szellem érintését, méltan lesz büszke arra, hogy kegyes engedelmükkel ez ifjú tudomány fátyláját egy lépéssel én is előbbre vihettém!

(Ingyen tankönyvek.) A m. ny. és n. a. Zempléni vármegyében terjesztő egyesület választmánya a kir. tanfelügyelő előterjesztéséhez mérten 25 főt utalványozott tankönyvekre, hogy azok a cserézi gk. iskolába járó szegényebb sorsú gyermekek között kiosztassanak.

(A »Zemplén« fekete táblája.) A *Zsolyomkára* járók panaszzák, hogy a Sz... Gy...-féle ház északi szárnyának az utcára szolgáló, s majdnem embernyi magasságban lévő kövályujából kiömlő moslék és szemét egész halomra fagyott, úgy hogy a különben is keskeny közön a járás kelés nyaktörés veszedelmével jár. — A *Kazinczy-utcai* u. n. »*Csillag*« korcsmaház egyik udvari szobájában, kétes firmák dőzsölnek éjjelről-éjjelre, s éktelen sakalkodásaikkal háborgatják a szomszédok nyugalma. A rendőrtanácsos ur figyelmébe ajánljuk.

(A törvényszékről.) F. hó 3-án tartott végtagyaláson a kir. törvényszék Herman István homonnai lakost lopásért 6 havi fegházra, Dudus János homonnai lakost pedig tulajdon elleni kihágásért 7 napi elzárásra s 3 ft pénzbüntetésre ítélte. — Ugyancsak január 3-án Janó József (Mihály) a kir. törvényszék által lopás miatt 2¹/₂ évi fegházra ítélte, azonban a törvényszéki fogházból megszökött rabot, minthogy megszökése után Király István. kis-ráskai lakos kárára 1888. évi okt. 30-án újabb lopást követett el, előbbi büntetésének beszámításával — 3¹/₂ évi fegházra ítélte. — Január hó 7-én Koczera János örmezei lakost a hatóság elleni erőszak büntetésének vadja alól a kir. törvényszék felmentette. — Ugyanezkor Dukanyik András tokaji lakost, ki nejt több ízben súlyosan bántalmazta, súlyos testi sértés büntetése miatt 1¹/₂ évi börtönre. — Lukács Garbos Borbála s. a. ujhelyi lakost pedig lopás miatt 2 és 1¹/₂ évi fegházra ítélte. — Elefánt Márton cigándi bérlő fia, Márton és Ignác a szomszéd Groszman Sámuel bérlő cselédjével, Csáki Károlylyal folytonos civakodásban éltek, mivel ez ökreit gyakran az ő földükön legeltette. Mult 1888. évi július hó 23-án Elefánt Márton ismét a tilosban talála a Csáki Károly ökreit, s midőn ezt kérdőre vonta, ötöt pofonverte, s később öcscsét Ignácot is torkonragadta. Az augusztus 23-ára következő éjjel a két Elefánt fia az udvaron aludt, amidőn éjfél táján Elefánt Ignác a kutyák ugatására felébredt s észrevette, hogy az ökrök ismét az ő bükkönyösükben vannak, mire hamar a bükköny-föld felé sietett. Az utána menő cselédék és a felköltött Elefánt Márton az éjszandjében egy bot ütést és jaj kiáltást hallottak, s midőn a tett színhelyére értek, ott Csáki Károly fején vérdő sebbel a földön fekvő találtak. Csáki Károly másnap délelőtt meghalt. Elefánt Ignác a f. é. január hó 10-én tartott végtagyaláson beismerte, hogy Csáki Károlyt ő ütötte meg, azonban azt állította, hogy ő ezt önvédelemből tette, mert midőn Csákit megakarták zálogolni, ez őt torkonragadva fojtogatta s vele egy fél óráig dulakodott, s midőn végre sikerült kezéből kiszabadulni, ekkor ütötte fején. Ezen védelmét azonban a tanuk teljesen megcáfolták, mert ezek, kik a tett közvetlen közelében tartózkodtak, semmiféle dulakodás zaját, vagy segítség-kiáltást nem hallottak, s ugyan ezek igazolták, hogy azon időponttól, míg a vádlott az udvarról kiindult, addig míg a jalkiáltás hallatszott, csak néhány perc telt el, — miért is a kir. törvényszék a vádlottat, halált okozott súlyos testi sértés büntetéséért négy évi fegházra ítélte. — Ugyanezen a napon Vojtkó Pál, volt városi rendőr, ki a mult évi szept. 9-én Gerényi János fogházor balszemét véletlenségből kiszurta (annak idején közöltük, Szerk.), két havi fegházra és öt forint pénzbüntetésre ítéltetett. — E napon korunk divatos betegsége, a »hivatali sikkasztás« is szerepelt. A törvényszék előtt Szoboszlai József, tokaji volt városi rendőr állott, ki egy kitoloncolás végett rábizott egyénnek 2 ftját saját céljaira fordította, miért is két havi fegházat kapott.

(Öngyilkos sirás.) Magyar József sirásölégény az ujhelyi ev. ref. temetőben, tegnapelőtt d. u. forgópisztolyból szájába lött s rögtön szörnyet halt. Fejfájára ráirhatják a Vörösmarty-féle epításmot: Im! tekints e sirra vándor, teljesült a közmondás: végre is gödörbe pottyant, aki másnak vermet ás! Tettének oka — az élet örömtelensége fölött való kétségbeesés.

(Guttman Samu) táncitanító, a budapesti népszínház balletmesterének egyik jeles tanítványa, S. a. Ujhelyben a »Magyar Király« táncteremben f. hó 15-én kezdődő táncitanítási kurzust nyit. Ajánljuk a szülők s a n. é. közönség pártfogásába.

(Hangverseny és tánc.) A nagy-mihályi dalegyesület az ottani kisedővőiskola alapítókéjének gyarapítására N. Mihályban, f. hó 19-én, a »Köszöndéglő nagytermében táncal egybekötött hangversenyt rendez, Músor: 1. Szerenád, Gr. Zichy Géza-tól, éneki a dalegyesület. 2. Magán ének, előadja Kintiss Emma k. a. zongorakísérete mellett Margítal József. 3. Az alföldi legény. Torok J.-tól, előadja a dalegy. 4. Szaválás, tartja Horváth Mihály. 5. Pusztai élet, Zimmay S.-tól, éneki a dalegyesület.

Belépő díj személyenkint 1 ft. Kezdeté pontban 8 órakor. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak. (Táncmulatság.) A tokaji kaszinó alapítókéjének gyarapítása végett f. hó 19-én fényes táncmulatságot rendez. Bemeneti díj személyenkint 1 ft 50 kr. családjegyet két forint. A meghívók egy része már szétküldetett. A rendezőség.

(A farkasok) a regézi három hutát környező erdőségekben, mint tudósítónk írja, annyira elszaporodtak, hogy nemcsak a vadállományban, hanem a legelésre hajtott igavonó s egyéb háziállatokban is nagy kárt okoznak, s mivel vadászattal e dudák kiirtása el nem érhető, az erdőségek tulajdonosának, Valdbóth bárónak, erdésze kérelmet intézett a törvényhatósághoz az iránt, hogy e vadaknak sztrihinnel való pusztítása engedtesék meg.

(Vajdacska rémülete.) Vajdacska községet, mint tudósítónk írja, már régebbi idő óta folytonos remegésben tartja a tűz veszedelme. Körülbelül fél éve lesz csak, hogy a község nagyobb része áldozatul esett gyújtogató kezek gonoszságának. Ujabban rövid öt hét alatt öt ízben ütött ki a tűz, mindannyiszor szándékos gyújtás okából, szerencsére nagyobb kár nélkül. A megrémült lakók az éjjeli nyugalom helyett felváltva örködnek; asszonyok, gyermekek hetek óta vetkezetlenül alusznak. Eddig minden éberség, kutatás dacára sem sikerült a gaztettes nyomára rátalálni.

(Megjutalmazott tanítók.) *Turkinyák Sándor* cserézi és *Nagy Mihály*, m.-izépi gk. tanító Zempléni vármegyében a magyarnyelvet s népvélelterjesztő egyesület részéről buzgó és sikeres fáradozásaiért 10—10 ftnyi jutalomdíjra érdemesítették. Úgybuzgó működésüknek legszebb jutalmát leljék föl az érdemes néptanítók a jól betöltött kötelesség ontudatában!

(A láczai tűzkárosultak részére) 150 ftnyi könyör adományt küldött a kir. belügyminisztérium.

(Hirtelen halál.) K.-Helmeczen e napokban, egy *Segesdy* nevezetű közfinanc midőn hivatalos foglalkozását teljesítette, összerogyott s egy jajszó nélkül kimult.

(Révész Imre) táncitanító Kassán szokott tanfolyamát bevégezve, jelenleg Sárospatakon működik. Ottani folyamának végeztével városunkat fogja fölkeresni, amit is annak idejében falragasz által a t. szülőkkel és közönséggel tudatni fog.

(A filokszera ellen) *Sikor József* dr. ösmert nevű győri orvos, egy nagyon közönséges szert ajánl a filokszera kipusztítására. Ez a szer a *naftalin*, a konyhasóra emlékeztető kémiai termék, mely sajátságos bűzzel minden eddig ösmert feregnek legbiztosabb megölője. A vízben fel nem oldódik s a földbe téve évekig terjeszti azt a bűzt, mely minden férget kiöl. Ez a szer nagyon olcsó is, mert kilója nem kerül többé 30 krnál, s 10 kiló egy kat. hold szőlőre bőven elegendő. Ha már a venyigének gyökere van megtámadva, elég egy vasdoronggal lyukat ütni a gyökér mellé és ahba a naftalinnal homokkal vegyítve egy csipetnyit belemorzszálni. A szőlőterület e csodálatos szerrel behintve, menten előli a tojások lerakása végett oda tévedő szárnyas filokszera. Egy grámmi ilyen só letétevé a kamarába, a svábbogarakat 24 óra alatt ezrével végzi ki. Ez a legeslegújabb filokszera pusztító szer megérdemli, hogy szőlősgazdáink kísérletileg tanulmány tárgyává tegyék.

(Eltévedt agár.) Egy szürke szőru agárkutya mult évi dec. hó 28-án A. Bereczkibe tévedt. Tulajdonosa átvetheti — hol? tudakozódni lehet a kiadóhivatalnál.

(Felhívjuk olvasóink b. figyelmét) *Jakobovics Armin* helybeli butorgyárosnak, hirdetési rovatunkban foglalt hirdetésére. — Mint biztos forrásból értesülünk, nevezett cég Kassán egy fiók üzletet szándékozik felállítani, avégből hogy Kassa és környékén levő vevőinek, úgy a szállítás, mint a könnyebb hozzájutás végett előnyt nyujtson. Mi bizvást ajánlhatjuk az itteni piacon már két év óta közszeretben álló üzlettulajdonost és ennek saját műhelyéből kikerült gyártmányait, az ottani közönségnek, és kívánjuk neki, hogy rövid idő alatt ép úgy megkedveljék ott is, mint nálunk.

Irodalom.

»Az iszákosságról.« Ily cím alatt egy 19. lapra terjedő s nagyivretű tüzetbe foglalt értekezés, mely az »Egészség« c. folyóirat különnyomata, küldetett be szerkesztőségünkhöz. A mű szerzője egyik derék földünk, *Rátz István* dr. aki jelenleg külföldi tanulmányuton van. Az ifju tudós Pettenkofer, Bär, Parkes, Rabuteau, Seitz, Neison, Hüß, Ganster, Hoyle és más nagyírú tudósok tapasztalatai és a budapesti Sz. Rókus-kórházban szerzett saját megfigyelései alapján nagy tudomány apparátussal ösmerteti az értekezés című választott örület emberit szenvedelmet s tüzetesen szól azokról az intézmények és intézkedésekről, mikkel az állam és társadalom az embergyilkoló alkoholizmus ellenében több-kevesebb sikerrel védekezik

a külföldön, különösen pedig Norvégiában, ahol az iszákosságnak átkos közdívata már kiveszhetőbb van. A törvényes és társadalmi eszközök alkalmazására hazánkban is mulhatatlan szükség van. De a külföld utánzása e tekintetben, ugymond, csak akkor lesz nálunk eredményes, ha az ottan kipróbált eszközöket saját speciális viszonyainknak és körülményeinknek megfelelő módon alkalmazzuk.

Pályázat. A városunkban s megyénkben is elterjedt s köskedveltségnek örvendő »Képes Családi Lapok« betöltvén pályafutásának első évtizedét a második évtizedet vagyis a tizenegyedik évfolyamát (1889. január 1-én) egy irodalmi pályázattal vélte a legméltóbban megkezdni. Kiváncsítatik először egy humoresz (beszélyke rajz vagy tárcacikk.) Tárgya az életből legyen merítve. Díj 50 frank aranyban. Másodsor egy költemény, válfaja szabadon választható. Díj egy darab 20 frankos arany. Beküldési határidő: 1889. évi február hó 17. A pályázat eredménye a »Képes Családi Lapok« ban s az ország összes magyar hirlapjaiban közze fog tetetni és ugyanezkor szolgáltatnak ki a pályadíjak is. A pályaművek jeligés levélke kíséretében a »Képes Családi Lapok« szerkesztőségéhez Budapestben, nagy korona-utca 20. szám küldendők. Reméljük, hogy az irodalomnak városunkban és megyénkben lakó munkásai közül is sokan vesznek részt a nemes versenyben.

A »Vasárnapi Ujság« jan. 6-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Mária Valéria főhercegnő és Salva-tor Ferenc főherceg. (Két arcképpel.) — Ujévkor. (Költemény.) — Sántha Károlytól. — Képek Kelet-Indiából. (5 képpel.) — Mikszáth Kálmánnak. (Költemény. Képpel.) Bartók Lajostól. — Magától meggyaladás. — A rosszul osztozott testvérek. (Életkép.) Irta Jókai Mór. (2 képpel.) — Juhász Lidi menyegzője. — Egyveleg. — Dr. Wágner János. (Arcképpel.) — A bujdosó Veseleányi. — Madártörténetek. Irta B. Büttner Lina. (3 képpel.) — Az erdélyi sátoros-cigányok karácsonyi és új-évi szokásai. — A panama-csatorna építése. (3 képpel.) — A makaróni. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Képtalányok. — Sakkjáték. — Heti naptár. — Szerkesztői mondanivaló. — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre 2 ft, a »Politikai Ujtonások«-kal együtt 3 ft. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. szám) megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb ujság a magyar nép számára, fél évre 1 forint.

Egyesületi élet.

A zempléni vármegyei orvos-gyógyszerészi segélyegylet e hó 6-án tartotta rendes évi közgyűlését, melynek tárgyaiból kiemeljük, hogy az egylet a lefolyt évben hat új taggal s vagyona 708 ft 61 krnal gyarapodott. A folyó évben van 56 tagja és 8747 ft 40 krnyi tőkéje, a folyó évre segélydíjul megállapított 316 fton felül, mely a 4 segélyre jogosult közt osztatik meg. Kapnak tehát egyenkint 79 fton. A mult évi segélydíj 70 ft volt.

Felhívás.

A »magyarországi tanítók Eötvös-alapját gyűjtő és kezelő országos bizottság« ezennel tisztelettel felkéri az ügyfeleket, valamint azon nemeslelkű emberbarátokat, a kik a tanító-özvegyek és árvák sorsának egyhítését, valamint a magasabb tanintézetekben jelesen tanuló tanítógyermekek jövőjét szívükön viselik, emlékezzenek meg 1 ft évi járulékaikkal, illetőleg kegyes adományaikkal a nemzet legszerényebb napszámósainak országos jótékony intézetéről és küldjék be adományaikat még f. évi január hó 24-ike előtt *Örley János*hoz, az Eötvös-alap pénztárnokához (Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utcai fővárosi népiszkola) annyival is inkább, minthogy számadó könyveink a jelen évben is január 25-én záratnak le és így a később érkező összegek már nem gyarapíthatják ajelen évben kiosztandó segedelem-összegeket és ösztöndíjakat.

Ügyfeleinket ismételve fokozódó tevékenységre kell kérésünk az »Eötvös-alap« érdekében; mert ámbár alapunk tőkésített vagyona a jelen évben 8750 forinttal gyarapodott, jótékony intézetünk rendes évi bevétele, mely a kiosztás alá eső segedelem-összegek és ösztöndíjak megállapításánál számba veendő, a mult 1887-ik évi rendes bevétel szemben még nem mutat emelkedést. A ma pénztárkimutatás szerint jelen évi rendes tiszta bevételünk csak 2271 forintot tesz. Ugyazért, nehogy ismét üres kézzel kelljen alapunknak a hozzá forduló tanító özvegyek, árvák és jelesen tanuló ifjak nagyobb részét elbocsátani: lefolyó évünk utolsó perceiben újra fellemeljük kért szavunkat, s éltet bennünket az a reménység, hogy felhívásunk nem marad »kiáltó szó« a pusztában!

Budapestben, 1889. január 5-én.

Luttenberger Agost, s. k.
titkár.

Péterfy Sándor,
az »Eötvös-alap« orsz. bizottságának elnöke.

Örley János, s. k.
pénztáros.

KÖZGAZDASÁG.

Adalék

a cukorgyár és a cukorrépa-termelés kérdéséhez
— Két cikk. —

I.

Cukor-gyári iparágunk jelenlegi állását tekintve alig hinnők, hogy volt idő, midőn hazánk azon első között állott, kik a répából való cukor-nyerés módját kifürkészni, ennek sikerültével a gyártást meghonosítani és tovább fejleszteni. mindenek felett iparkodtak.

Midőn Markgraf berlini gyógyszerész a répában levő s kivonható cukorra rámutatott s Achard és Lapedius freibergeri tanár a gyártás módzatait ernyedetlen szorgalommal kutatta, ugyan azon időtájrak esik, a cukor-gyártás története szerint Gerringer J. Sámuel eperjesi gyógyszerész buvárkodása is, ki 1801-ben répából készített kemény cukor-készítményével az Eperjesen átutazó nádort megkínálhatta; azonban kellő támogatás hiányából a kísérleteknél tovább nem jutott s a cukorgyártás hazánkban lendületet nem nyerhetett, mert nem volt, ki ennek nemzetgazdaságilag messze kiható nagyfutosságát akkor belátta volna. Tehető nagybirtokosaink részben külföldön szórakoztak, részben a politikával foglalkozva, a jobbágyi és urbéri ügyek rendezésével kívántak használni a hazának, de különben is a gazdatiszti osztály akkori hiányos intelligenciája, továbbá azon körülmény, hogy az óserőben még eléggé gazdag talajok a kielégítő kalászos terményárak mellett, nem nyomván az őstermeléssel foglalkozókat súlyos adóterhek, — kielégítő, tűrhető jövedelmet biztosítottak, az arra hivatott tőkepenészek és gazdag földbirtokosaink nem érezték annak szükségét, hogy ezen iparág felkaroltassék.

Ellenkezőleg történt azonban Csehország- és különösen Franciaországban, hol az 1810-ben I. Napoleon által behozott szárazföldi zárlat folytán a cukor mázsájának ára 160—180 ftra szökkenvén, ezen kényszerűség és a tekintélyes pályadíjak iránti versengés oly lendületet adtak a cukorgyártásnak Franciaországban, hogy 1828-ban már 100, s 1860-ban 153 répa-cukorgyár működött. Ugyancsak nyomában volt Franciaországnak a haladás terén Csehország, hol a 30-as években csupán 3 év alatt 51 tekintélyes cukorgyár keletkezett, terjesztvén az általános vagyonosodást, növelvén a társadalom alsó rétegének intelligenciáját s biztosítván az állam gazdagodását. S mint láttuk a közel multban, nem is okozott Csehországban válságot sem a sertés, sem a gabona-, sőt még a cukor-túltermelés sem.

Hazánkban a jó példa oly nehezen hatott, hogy a kezdeményezés nehéz próbáira csak 1832-ben vállalkoztak Lacsny Miklós, Odescalchy Ágost herceg és gróf Forgách Károly, állítván 1-1 kisebb gyárat. Az ezutáni fokkonkénti előme-

neteltől eltekintve, a legnevezetesebb mozgalom az 50-es években észlelhető, s csupán 1850-ben 12, s 1860-ig 30 nagyobb szerű gyár állított; azonban sajnos, a szövetkezés útján és egyes nagybirtokos által állított gyárak többnyire megszűnén, 1882-ben már csak 14 gyár volt működésben, mert részint ragaszkodván a régi gyártási módhoz, részint nem rendelkezvén az átalakítás-hoz szükséges tőkével, az új találmányok szerint berendezett gyárakkal a versenyt amazok ki nem bírhatták s oda jutottunk, hogy hazánk csak 4⁰/₁₀—5⁰/₁₀-át termeli azon cukormennyiségnek, mely az osztrák-magyar monarchia által elfogyasztatik.

Azon vidéken, hol cukorgyár vagy más gyári vállalat áll működésben, a népet a magasabb intelligencia s a tanulékonyosság különösen jellemzi, s feltűnő azon általános önelégültség, mely még a munkás osztálynál is otthonos, mert biztos tudatában van annak, hogy a holnapi napra valót is megszerezheti. A jölet minden háznál felismerhető. A kínálat a több-kevesebb intelligenciát kívánó munkában nagy, a szorgalom versenytárgyává lesz s a munka és szorgalom főfeltétele, a józanság, ltalánossá válik. A szegényebb vidék népe részben időszakonként, részben állandó meglepedés céljából nagy seregekben huzódik az ily tájakra s ezen folytonos hullámlás hatványozza a szorgalmat s vevőre talál minden. A gazdaközönség pedig az egyoldalulag használt talajban eddig mellőzött termelési ágat karolván fel, a gyár által felhasználandó nyerstermények előállításá céljából, — új erők rugóit ébreszti fel, melyek megosztják az eddig fenálló nagy rizikót, biztosítják a győzelmet a lét küzdelmében. Ilyen ama kép, melyet egy gyárparral dicsekedhető vidék mutat, melyet Csehország több vidékén s hazánkban Nagy-Surányban, hol mindössze egy cukorgyár terjeszti ki igen nagy területre áldásos és jótékony hatását, — tapasztalni szerencsés voltam. Ilyen képet tárna elénk Ujhely is, ha a tervbe vett cukorgyár Ujhelyben építtetnék föl, mely fontos kérdés iránt a város közönsége, kevés kivétellel, feltűnő közönyt s hidegséget tanúsít, pedig magunkat szegénység tesszük, utódainkat meglopjuk, ha két kézzel nem nyulunk a magas kormány ezen ígretben levő ajándéka után, melynek az a főcélja, hogy a filokszera által kol-dusbotra jutott és jutandó lakosságot megmentse.

Ez csak akkor érthetik el leginkább, ha a gyár Ujhelyben, a vármegye székhelyén s a répa-termelési revier központján állítatik fel, hol a szőlőbirtok egynegyedét teszi a földbirtoknak. Igazságtalanság volna, ha a felvidéken, hol filokszera-pusztítás nem állhat be, s különös kedvezés, ha az alvidéken építtetnék fel, hol a föld- és szőlőbirtok közötti arány jóval kedvezőbb, mint Ujhelyben.

A mi azon hangoztatott aggodalmat illeti, hogy a gyár megépítése folytán a még művelés alatt lévő szőlők bemunkálására elegendő munkás-kéz nem lesz, hitem szerint előbb várható, hogy

Ujhelynek lakossága pár év alatt betelepítés által néhány ezerrel szaporodni fog, mint az, hogy a szőlők parlagon maradjanak. Különben is a kampany szeptemberben vévén kezdetét, a szőlőmunka addig befejeztetik, másrészt pedig a cukorrépa a tengeri termelést szorítván ki helyéről, a répa-művelés nem teljesen új munkaerőt, hanem csak annak szaporítását teendi szükségessé.

Wittingau (Csehország) emlékezetem szerint alig bir 6000 lakossal és Schwarzenberg herceg ottani uradalma fentart gőz-kenyérütődét, tekintélyes sör-, szesz- és téglá-, cserépedény-, kályhagyárat, úz kiterjedt komlótermelést, haltenyészést stb. a nélkül, hogy a tisztikar a rossz munkáviszonyokról előttem panaszkodott volna. S minden bizonynyal, ha a kormány gondoskodik kenyérről, végső esetben arról is gondoskodni fog, hogy azt kiérdemelvén, legyen ki elfogyasztja.

Hat évig foglalkozván a cukorrépa nagybani termelésével s adván át évente 8—10,000 mmázsa répát a surányi cukorgyárnak, némi hasznára vélek gazdátársaimnak lehetni, ha szerzett tapasztalataim alapján ugy a leendő vállalkozó által kiadott szerződés pontjaihoz, mint a répa-termelés előnyeire, nem lévén annak hátránya, hozzászólok.

Évva Ödön.

Nyilt-tér. *)

Köszönet nyilvánítás.

Mindazon ösmerősök és barátaink, kik felejtetlen jó anyánk végtisztességénél részvételök által fajtalmunkban osztoztak, fogadják hálas köszönetünket.

S. a. Ujhely, 1889. január 10.

iff. Nyevizkey József, Dr. Nyevizkey Antal,
Nyevizkey Pál

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

Szerkesztőségi posta.

Sz. K. urnak. Bpest. Lehetőleg mielőbb sorát keritjük. Szives üdvözet.

R. L. urnak. Köszönet a küldöttekért. Kérjük legyen szives velünk tudatni hollétét.

Elmerengék gyakran... A művészelethől. A hajdu sarkantnya. Az alkony nem közölhetők. Kéziratokat egyhétig megőrizzük.

R. Gy. urnak. Galgócz. Ajánlatát el nem fogadhatjuk.
F. A. urnak Helmeccz. Kérdeztet dologra a sor rákerül.

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ**

HIRDETÉSEK.

MEGHIVÁS.

a sátoralja-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet
t. cz. részvényesei tisztelettel meghivatnak

a folyó évi február 3-án d. u. 2 órakor az intézet helyiségében
(Kazinczy-utca 507. sz.) tartandó

XVI. évi rendes közgyűlésre.

Tárgyalási sorrend:

1. Az igazgatóság.
 2. A felügyelőség évi jelentése.
 3. Az 1888-iki mérleg és osztalék feletti határozat.
- Az igazgatósági jelentés és az évi zárszámla nyolcz nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekintés végett kifüggesztetik.
- A részvényesek figyelmeztetnek az alapszabályok következő §-ára:
46. §. A közgyűlésen részt venni óhajtó részvényesek tartoznak részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb a közgyűlés előtti napon az intézet igazgatóságánál letéteményezni.

Kelt Sátoralja-Ujhely, 1889. január 2-án tartott igazgatósági ülésből.

2-3

Az igazgatóság.

Sz. György naptól bérbeadó

a fő-utcán az Évva-ház felső emeletén
3 utcai szoba erkélylyel
és 3 udvari szoba

konyha, kamara, esetleg istálló kocsiszin-
nel és a mellékhelyiségekkel. Tudakozód-
hatni e lap kiadóhivatalában.

TK. 6650/1888. sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A s. a. -ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Világi Mihály leleszi lakosnak Lipiczki János árveréseni vevő elleni 180 ftr tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a s. a. -ujhelyi kir. törvényszék (a kir. -helmecczi kir. járásbíró) területén lévő Lelesz községe és határában fekvő a leleszi 160. sz. tjkvben A. I. 1-16. sor sz. a. foglalt 1/8-ad bel- és kübirtokból 52. ö. i. számú házból Baki Hornyák József, Rozália, Ferenc és János kiskoruaikat illető s az 1887. évi december hó 23-án fogantott bíró árverésen Lipiczki János leleszi lakos által 462 ftrt megvett 1/8-ed részre az árverést 335 ftrban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1889. évi január hó 21-ik napján d. e. 9 órakor Leleszen a városházánál megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10⁰/₁₀-át, vagyis 33 forint 50 krajcárt készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényzcikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképe értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságná előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervény átszolgáltatni.

Kelt S. a. -Ujhelyben, a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságánál, 1888. évi november hó 16-án.

Kolos, kir. trvszéki bíró.

Eddig még fölülmulhatatlan.

Maager V.-féle
cs. kir. szab. valódi tisztított

CSUKAMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi autoritások által megvizsgálva, könnyű emész-
hető hatása végett gyermekek részére is, különösen ajánlatos; mint leg-
tisztább, legjobb, legeredettebb és általánosan elismert leghatásosabb
gyógyszer mell- és tüdőbetegség ellen, gümő, sömör, daganatok, bór-
kiütések, mirigybetegség, gyöngeség stb. ellen.

I üveg sárga olaj 1 frt, I üveg fehér olaj 1 frt 50 kr.

Kaphatók a gyári raktárban:

Bécs, III. Bez. Heumarkt Nr. 3.,

valamint valódi minőségben Ausztria-Magyarország gyógyszerártaiban és minden nagyobb
fűszerkereskedéseiben.

Sátoralja-Ujhelyben: csak Zlinszk J. ur gyógyszerártaiban.

13-18

Czukrászat-megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tu-
domására hozni, hogy folyó év december havában a
Mayer-féle üzletet átvettem s azt ujjonnan berendezve
megnyitottam.

Ahol is naponta friss sütemények, befőztek s külön-
féle italok kitünő minőségben és nagy választékban kap-
hatók.

Továbbá mindennemű torta és sütemény-megrende-
léseket a legjutányosabb áron és a legpontosabban esz-
közlök.

Magamat a n. é. közönség kegyeibe ajánlva és ke-
gyes pártfogásáért esedezve, maradtam

mély tisztelettel

Rein István.

A s.-a.-ujhelyi népbank mint takarékpénztár

által 1889. évi február hó 10-ik napján d. u. 3 órakor a bank helyiségében tar-
tandó XIX-ik rendes évi

k ö z g y ű l é s r e

a részvényesek megjelenni tisztelettel felkéretnek.

A közgyűlés tárgyai következők:

1. Az igazgatóság évi jelentése az 1888. évi üzlet eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság erre vonatkozó jelentése.
3. Az 1888. zárszámla és mérleg megállapítása.
4. Az 1888. évi osztalék megállapítása.
5. Az alapszabályok 37-ik szakasza értelmében megürülendő igazgatósági tagok helyeinek választás utján betöltése.
6. Az alapszabályok értelmében teendő indítványok feletti határozat.
7. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére kiadandó felmentési határozat hozatala.
8. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére két részvényes tagnak megválasztása.

Végre közhírré tétetik, hogy az 1888. évi zárszámla megtekintés végett 1889-ik év február hó 1-ső napjától
az intézet helyiségében kitéve leend.

Kelt Sátoralja-Ujhelyt, 1889. január hó 3-án.

Az igazgatóság nevében:

Nyomárkay József s. k.,

vezérigazgató.

2-3

TK. 3801/1888. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. jbság, mint telekkönyvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Golop köz-
ség végrehajtást szenvedő elleni 1486 frt 16 $\frac{1}{2}$ kr. tőkeköve-
telés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir.
járásbírósg területén lévő, Golop község határában fekvő, az
alsó-golopi 54. sz. tjkvben Golop község tulajdonául tellett
892. hr. sz. szántóföldre 145 frt becs- és kikiáltási árban, to-
vábbá a f.-golopi 6-ik sz. tjkvben foglalt 176. hr. sz. kertre
9 frt becs- és kikiáltási árban, az ugyanazon számú tjkvben
foglalt 177. hr. sz. kertre 2 frt becs- és kikiáltási árban, to-
vábbá az ugyanazon számú tjkvben foglalt 57. hr. sz. szántó-
földre 648 frt becs- és kikiáltási árban, végül az ugyanazon
számú tjkvben foglalt 225. hr. sz. rétre az árverést 389 frtban
ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a
fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi január hó 30-ik
napján d. e. 10 órakor Golop község házánál megtartandó nyil-
vános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni
fognak.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlanok becsárá-
nak 10%-át, vagyis 14 frt 50 krt, 90 krt, 20 krt, 64 frt 80 krt
és 38 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik
§-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novem.
hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszter rendelet
8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött
kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmé-
ben a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a kir. jbróság, mint tkkvi hatóságnál Szerencsen,
1888. november hó 6-án.

Kiss György,
kir. aljbró.

Hirdetmény.

2 szoba, előszoba, konyha, kamara,
pincze, fatartóból álló lakás helyben a
Csalogány-utczai 445. számú házban f. é.
ápril hó 24-étől bérbeadó.

Szeghy Agoston,
háztulajdonos.

1-3

Tk. 2956. sz. 1888.

Árverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság
közhírré teszi, hogy a kir. államkincsar Östereicher Mór
végrehajtást szenvedő elleni 417 frt 56 kr. tőkekövetelés és
járuléki iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. tör-
vényesék (a homonnai kir. járásbírósg) területén lévő Homonna
községében fekvő a homonnai 337. számú tjkvben A + 1-2
sor 244 és 254/b. hr. szám alatt foglalt ingatlanból s azon
lévő 250. ö. i. számú házból felezésben Östereicher Mór
illető jutálékra az árverést 1591 ft 50 krtban ezennel megáll-
apított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt
ingatlanok az 1889. évi február hó 4-ik napján d. e. 9 órakor
a homonnai kir. járásbírósg, mint tkvi hatóság hivatalos he-
lyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlanok becsárá-
nak 10%-át, vagyis 159 forint 15 krt készpénzben vagy az
1881. LX. tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881.
évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri
rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a ki-
küldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a
értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé-
séről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Homonnán, a kir. jbróság mint telekkönyvi ható-
ságnál, 1888. évi november hó 7-ik napján.

Láczaay, kir. aljárásbíró.

Felhívás.

Egy józan életű és kifogástalan maga-
viseletű, a jegyzői teendőkhöz kellőleg
jártas, vizsgázott **segédjegyzőre** lévén
szükségem. Nálam alkalmazást nyerhet évi
316 frt fizetés vagy pedig lakás és teljes
ellátással 200 frt fizetés mellett.

Aki ezen állást elnyerni óhajta, nálam
jelentkezzék: Zemplénmegyei bodrogközi
járás, Nagy-Géres községében

Szentmihályi Lajos,
körjegyző.

543/88. sz.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhírré tétetik, hogy a tokaj-hegylajai ta-
karékpénztár telperes részére Kenyizley Péter e.-bényei lakos
alperes elleni ügyben 1888-ik évben bíróságilag lefoglalt in-
gatlank haszonélvezete, mely a beteresztett zárgondnoki je-
lentés és becs-bizonyítvány szerint 20 hordó, hordónként 25
frt becsértékű borból áll, 1889. évi január hó 17-ik napján d.
e. 10 órakor E.-Bényén, a városházánál megtartandó nyilvános
árverés utján azonnali készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Kelt Tokajban, 1889. évi január hó 7-ik napján.

Fekete Zsigmond,
bir. végrehajtó.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni,
hogy 24 év óta fennálló

fűszer- és vegyes kereskedésemet

mindennemű anyag- és gyarmat-árukkal a mai kor kívánalmának megfelelőleg teljesen berendeztem.

Kaphatók nálam továbbá: mindennemű festékek, világító szerek, czérnák, szallagok, pamutok, selymek, zsinegek, kefe-árúk, legfinomabb Tax-kések minden kivitelben.

Ugyszinte vasaláshoz szükséges faszén 25 kilós zsákokban 1 frt 40 kr-ért. Szegedi petrezselyem, kiváló minőségű zeller és szagtalan édes fehér-vörös hagyma, Vaseline-börkenőcs, bőrfesték (Leder-Apreteur)

Nevezetesebb áruim árjegyzéke:

1 kilo kávé 1 frt 60 krtól 2 frt 20 krig.

1 kilo cukor 46 kr., süveg 44 kr., koczka 46 kr. Liszt 46 kr.

Rizs 1 kilo 16 krtól 36 krig.

1 kilo szappan, szegedi 26 kr., fekete 24 kr.

Pipere-szappanok a legelső gyárakból.

Petroleom: salon 24 kr., amerikai 1 csillagos 28 kr., császár belföldi 32 kr., 3 rózsás császár importált 40 kr., literenként 4 krral olcsóbb. Mili gyertyák a legolcsóbb áron.

Továbbá kapható bolti helyiségemben saját pinczében kezelt mindenféle tiszta ízű boraimból literenként kimérve, u. m.:

savanyu nyári karczos 1 liter 20 kr.

simább, téli 1 liter 24 kr.

erős pecsenye, 86-os zamatos 1 liter 50 kr.

vörös ménesi 1 liter 50 kr.

és asszu borok mindenféle árban minőség szerint.

Legjobban ajánlom vegyileg tisztított fehér Vaseline-kenőcsöt, mely a kéz- és arcbőrt minden eddig feltalált szereknél legjobban puhítja és bársonypuhára teszi s a kézen vagy arczon tett karczolásokat 3-szoros bekenés után azonnal gyógyítja; rendkívüli jó padlólagomat, mely szagtalan és rögtön porcellánkeménynyé lesz

Tisztelettel

Malártsik György.

Eladó

egy fedeles és hajtókocsi.

Hol?

Megmondja a kiadóhivatal.

Jakobovics Armin

az „Első Zemplénmegyei honi bútór-csarnok”

tulajdonosa

S.-a.-Ujhelyt, főtér (Matyasovszky-féle ház)

ajánlja a magas uraságoknak és a n. é. közönségnek, akik bútort vásárolni szándékoznak és jutányos árak mellett lelkiismeretes kiszolgáltatásban akarnak részesülni, 5 terebben nagyszerűen berendezett

bútorgyári telepét

meglátogatni és a legcsekélyebb vásárlásnál is meggyőződést szerezni, hogy minden versenyt fölülmúló olcsó árak mellett szilárd gyártmányt korszerű, izléses kivitelben csakis

Sátoralja-Ujhelyben, ilyenmü egyedül létező

BÚTORTERMEIMBEN

szerezhetik be. Elsőrendű szakiparosaim közreműködésével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nálam mindennemű kitűnő asztalos- és kárpitos-bútorok valamint fantasie- és diz-bútor s leg-elegánsabban teljesen felszerelt urasági szalon-, boudoir-, ebédlő- és fogadótermek részére a most divatozó fanemekben és a legújabb alakban; nemkülönbön szalngarnitúrák különféle szövetekkel, díszesen kárpitozva, meglepő választékban és oly különböző jutányos árak mellett készletben találhatók, hogy bevásárlását mindenki igényeinek megfelelően teljes megelégedésére a legolcsóbb gyári árban szerezheti be.

Továbbá ajánlom még dúsan felszerelt

tükör- és képraktáramat,

valámit minden nagyságu

koporsóimat,

a legjutányosabb árak mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását és számos látogatást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Jakobovics Armin.

HIRDETMÉNY.

A zemplénmegyei kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbank részvényesei

folyó évi február hó 10-án, délután 2 és fél órakor

S.-a.-Ujhelyben, az intézet helyiségében tartandó

XIX. RENDES KÖZGYŰLÉSRE

tisztelettel meghívotnak.

T á r g y a k :

1. A közgyűlési elnök és a jegyzőkönyv-hitelesetők megválasztása.
2. Az igazgatóságnak üzleti jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Az évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és az osztalék kiszolgáltatása iránti határozat.
5. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény.
6. Sorrendben kilépendő két igazgatósági tag helyének választás utjáni betöltése.
7. A halálozás folytán megüresedett egyik rendes felügyelő bizottsági tag és esetleg egy póttag helyének választás utjáni betöltése,

Minden részvényes, ki akár személyesen, akár meghatalmazott által a közgyűlésen részt venni kíván, felkérjük, hogy az alapszabályok 31. §-a értelmében részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt, a közgyűlést megelőző napokban az igazgatóságnál elismervény mellett letéteményezni sziveskedjék.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1889. január 12-én.

Az igazgatóság.

Z E M P L É N .

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

ELŐFIZETÉS ÁR

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 60 kr

Bérmintelen levelek
csak ismert közléstől fo-
gadhatnak el.

Készítő nem adhatnak
vissza.

Egyes szám ára 20 kr.

A nyilatkozat minden gar-
mondsor díja 20 kr.

HÍRDETESI DÍJ:
hivatalos hirdetéseknel:
Minden egyes szó után
1 kr.
Azonnali díj 30 kr.

Kiemelt díjazás a kör-
zettel ellátott hirdeté-
nyekért természetesen
minden 1 centiméter
után 3 kr számítatik.

Állandó hirdetéseknel
kedvezmény nyújthatik.

Hirdetést a „Zemplén”
nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

18769/888. sz. Zemplénavarm. közig. bizottságtól.

Kérvények a szabolcsi tiszta-ármentesítő társulatnak Tokaj községében a kisajátítási eljárás megindítása iránt.

Határozat:

A közmunka és közlekedési minisztériumnak a kérvényhez csatolt 31187. sz. intézkedéssel elrendelt kisajátítási eljárásához a beadott kérvény folytán az 1881. 41. t. c. 33 §-a értelmében Matolai Etele alispán elnöklété alatt Székely Károly és Paulay Gábor bizottsági tagokból és Pihoda Etele jegyzőből álló bizottságot küldöm ki és az eljárás határnapjául jövő 1889. évi január hó 28. esetleg következő napjainak d. e. 10 óráját a helyszínen Tokaj községébe tűzöm ki. Erről Tokaj község előjáróságát a bemutatott tervezet és összeírás egy példányának kiadása mellett oly utasítással értesítem, hogy a tervezetet és összeírást a tárgyalást megelőzőleg legalább 15 nappal közszemlére tegye ki és az eljárásról az érdekelteket helyi szokás szerint, sőt folyamodó kérvényéhez csatolt külön érdekeltekre vonatkozó értesítvények vételük kézbesítése mellett értesítse és a kézbesítésről szóló vétiveket a kiküldött bizottságnak szolgáltaassa át.

Mely eljárás az idézett törvény 34. §-a értelmében a kisajátító társulat költségére a Budapesti Közlönyben egyszer és a „Zemplén” című hivatalos lapban háromszor közzéadni rendeltetik.

S.-a. Ujhely, 1888. december 29.

Molnár István, s. k.,

főispán,

mint Zemp. vm. közig. biz. elnöke.

1—3

18769/888. sz. Zemplénavarm. közig. bizottságtól.

Hirdetmény.

Alulírott főispán, mint Zemplénavarm közig. bizottságának elnöke részéről az 1881. 41. t. c. 34. §-a értelmében közhírré tétetik, miszerint a nagymélt. m. kir. közm. és közlekedési minisztérium 31187. sz. intézkedése és az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulatnak beadott kérvénye folytán Tokaj községében a társulat védgátjainak emeléséhez szükségelt területekre a kisajátítási

tárgyalások elrendeltetnek és az eljárás határidejével 1889. évi január 28. esetleg következő napjainak d. e. 10 órája Tokaj község házához tüzetett ki és annak foganatosítására az idézett törvény 33. §-a értelmében alakított bizottság kiküldetett.

S.-a. ujhely, 1888. dec. 29.

Molnár István,

főispán,

mint Zemp. vm. közig. biz. elnöke.

Zemplénavarmegye bizottságának S.-a.-Ujhelyben 1888. évi dec. hó 12-én s következő napjain tartott közgyűléséből.

550/15930. kgy. sz. Olvasztatott a királyi belügyminiszternek 65355. sz. a. kelt — N.-Mihály kis-községnek nagy községgé történt átalakulását — jóváhagyó rendelete, melyben felhívatik a vmegye, hogy az átalakulás keresztülvitele és az átalakulandó községgel egy körjegyzőséget képezett községeknek más körjegyző csoportba való beosztása iránti törvényszerű intézkedéseket tegye meg.

Miután az intézkedés már az alispán által elnökléggel a főszolgabírónak az átalakulás keresztülvitele és Petróc és Topolyán községeknek a rákóczi körjegyzőségbe való beosztása iránt fentebbi sz. alatt kiadott rendelettel már megküldetett, ezen elnöki intézkedés helyeseltetvén, a miniszteri intézkedés közzétudomására hozatal végett a vármegye többi főszolgabírójának kiadatulni és a „Zemplén” hivatalos lap utján közhírré tétetni rendeltetett.

Kelt, mint fent.
Jegyzette és kiadta: Viczmány Ödön,
főjegyző.

Másolat. M. kir. belügyminiszterium, 65355. N. b. szám. Zemplénavarmegye közönségének S.-a.-Ujhelyen. — Sulyovszky István n.-Mihály lakos és trsai, Nagy-Mihály községnek a községbeli összes egyenes államadó felénél többet fizető lakosai és birtokosai kérelmére, melyet a község képviselő testülete magáévá tett, a vmegye thatósági bizottsága pedig pártolólág terjesztett fel, mint hogy a folyamodók az 1886. XXII. t. c. 151. §-ában előírt többi feltétel igazolásának is megfelelőek, ugyanazon törvény 150. §-a alapján megengedtem, hogy N.-Mihály község nagyközséggé alakulhasson át. — Miről a vármegye közönségét a f. évi szept 19-én 342/14363. kgy. sz. a. kelt felterjesztés csatolmányainak visszaküldése mellett,

melyeknél az emberéhez hasonló szellemi tehetséget találunk. Az állatvilág minden faja, a mennyire rövidebb idő óta tett megfigyelésekből következtetni lehet, osztozik a majmokkal e tekintetben; a különbség tisztán csak az, hogy a szellemi képességek más állatokban többnyire nincsenek minden irányban kifejlődvé, mint a majmokban és különösen az emberben magában, hanem csak azon irányban látszik fejlődés, a mely az illető állat életmódjának s egyéb körülményeinek megfelelő. Minden szellemi működésnek alapja ugy embernél, mint állatnál, az érzet, melyet bennünk a természet, a külvilág valamely hatása kelt. A természet e hatását érzelmeink közvetítik, közlik agyunkkal, mely azt annak rendje és módja szerint fogalmakká, gondolatokká dolgozza fel; hogy miként, azt még eddig senki se mondotta meg, bár sokan próbálták; például itt e helyen is nemrég Dr. Schwartzer tudós tanár ur. Miután, mint mondom, a gondolkodásról, az ész működéséről már nálamnál avatottabb emberek szólottak anélkül, hogy azt teljesen megértettük volna: én arról ezuttal hallgatok és csak annyit kívánok megjegyezni, hogy miután a természet, a külvilág benyomásait érzelmeink közvetítik, péld a szem a színeket, az alakot stb., a fül a hangot, az orr a szagot és így tovább, világos, hogy azok nélkül nem vennők észre a külvilág illető hatását; péld. ha valaki siket, a hang rá nézve hatással nem lesz; a vakra a szín és alak benyomást nem gyakorol. De az is világos végre, hogy ha az állatokban mindazon érzékszervek megvannak, a melyeket az embernél ismerünk és ők bizonyos körülmények között ép ugy cselekednek, mint az ember: ugy ő bennök ép oly érzeteknek kell keletkezni

tudomásul s az átalakulás keresztülvitele, nemkülönben az átalakítandó községgel körjegyzőséget képezett két községnek más körjegyzői csoportba való beosztása iránti törvényszerű intézkedés végett értesítem. Budapest, 1888. évi okt. hó 7-én. A miniszter helyett: Beniczky sk. államtitkár.

Zemplénavarmegye bizottságának S.-a.-Ujhelyben, 1888. dec. 12-én s következő napjain tartott közgyűléséből.

553/17711. kgy. sz. Olvasztatott a kir. belügyminiszternek 72129. számú. az építkezésre vonatkozó szabályrendelet jóváhagyása tárgyában kelt rendelete.

A jóváhagyott szabályrendelet eredeti példány a további intézkedésig irattárba helyeztetni, másolatban a t. ügyészek kiadatni rendeltetett.

Egyebekben értesítettik a „Zemplén” utján a vmegye közönsége, hogy a szabályrendelet életbe léptetett és hogy az mindenkit kötelez és hogy az eredeti példány addig is, amíg a szabályrendelet kinyomatása iránt intézkedés történik, a vármegye levéltárában megtekinthető.

Kelt, mint fent.

Jegyzette és kiadta:

Viczmány Ödön,
főjegyző.

19176. sz.

Zemplénavarmegye alispánjától.

10 főszolgabírónak.

Tudomás s alkalmazkodás végett kiadom.
S.-a.-Ujhely, 1888. dec. hó 21-én.

Matolai Etele, alispán,

Másolat. Magyar kir. belügyminiszter 73831. szám. Körrrendelet. A fumei m. kir. tengerészeti hatóság jelentése szerint, a közigazgatási hatóságok a tengeri szolgálati könyvecskék kiállításához és ezek érvényének meghosszabbításához szükséges politikai engedélyek kiállítása körül nem járnak el az 1881. évi december 3-án 58117. kiadott belügyminiszteri körrrendeletben előírt pontossággal és szabattossággal. Tekintettel arra, hogy belföldi lakosok mindinkább nagyobb számban lépnek tengeri szolgálatba s hogy az említett pontatlan és késedelmes eljárás miatt sok ily tengerész érzékenyen károsul az által, hogy a hajóra szegődésre kinalkozó alkalmat az említett okból fel nem használ-

a külső ingerek folytán, mint az emberben. És ez így is van.

A legkezdetelegesebb, legegyszerűbb szellemi működés az, a mely a különböző ingerek között a különbséget felismerni képes s ennek alapján azok között választ. A szellemi működésnek e legprimitívabb alakja az állatvilág legprimitívabb, legalsóbb rangú alakjainál is már kimutatható, de sőt már a növényeknél is világosan föllelhető, még pedig az ugynevezett rovarvő növényeknél, melyeknek ma már sok faja ösmeretes. Ugyancsak ezen növények, ugy látszik, már bizonyos foku érzékenységgel is bírnak, amennyiben az érintések különböző módjai között választani képesek, csak a megfelelő érintésre húzódnak össze. A protoplazmatikus állatok, a melyek oly annyira a növény és az állatország közti határon állanak, hogy őket nem régen még a legnagyobb tudósok is még a növények rendszerébe osztották be, (minél fogva valószínű, hogy az állati létnek nem sok ismérveit hordhatják magukon) képesek a belőlük ütköző anyagok közül a nekik táplálót kiválasztani, pedig oly annyira hitványaságok, hogy még erős nagyító alatt is csak egy lencsényi nagyságu nyálkás tömegnek látszanak. És e hárttyak már a világosság és sötétség között is képesek különbséget tenni és a szerint intézni mozgásuk irányát. Hogy aztán föllel emelkedve az állatok rendszerében, e kiválasztó képesség is folyton fejlettebb, az természetes, s különös csak az, hogy e határozottan szellemi tehetséget feltételező működés már az említett végtelenül egyszerű állatokban is észrevehető.

Csak valamivel is magasabb és bonyolódottabb szellemi tevékenység emlékező tehetség nél-

TÁRCA.

Az állatok szellemi tehetségeiről.

(Foly. és vége.)

Flourens híres francia természettudós, ki nem kevésbé ismerte és szerette az állatokat, mint Brehm, volt egy majma, mely különféle ügyességeket ép ugy tudott, mint a Brehmé; képes volt lakásának ajtaját kulcsal felnyitni; egy kötetlen csinált csombókot feloldani és sok efféle cselekménnyel lepi meg gazdáját, ki őt folytonos figyelme tárgyává tevén, végre is kénytelen volt belátni, hogy e különféle és mindig teljesen indokolt alkalmasság cselekmények mindenikéhez az értelmi képesség magas fejlettsége mulhatatlanul szükséges.

Még sok száz ilyen példát irtak össze ezen és más természettudósok és utazók, melyek mind a majmok bámulatos szellemi tehetségeiről tanuskodnak. Az ember gondolkodó képességének minden jellemző sajátsága, minők az érzet, a képzetlen jellemző sajátsága, minők az érzet, a képzetlen alkotás, az emlékezet, a fantázia, az álom, a tapasztalatból vont következtetések, a megfigyelés, szóval a gondolkodásnak összes segédeszközei, alapjai és momentumai világosan fölismerhetők és kivehetők nálok. Ezt már régen észrevették, mert a majmoknál legfejlettebbek a szellemi képességek. De a többi állatokra nem fordítottak figyelmet, pedig nemcsak a majmok azok az állatok,

Mai számunkhoz egy ív melléklet van csatolva.

talán emberek keresztül ne jussanak a határon; mert újabb ismét csapatostul jöttek vissza kívándorlók, még nagyobb nyomorúsággal, mint amilyen elindultak.

Hirek a nagyvilágból.

Orosz hadikészülés A kormány elhatározta, hogy a f. évben hat millió rubelt fog a nyugati kormányzóságban kaszárnyaépítésre fordítani.

A Krisztics-minisztérium Szerbiában az új alkotmányt kihirdetvén s a királytól elvállalt kötelességét ekként teljesítvén, tárcáit a koronás fő rendelkezésére bocsátotta. Milán király még nem határozott.

A legnagyobb milliomosnak, az amerikai *Vanderbiltnek* mult évi jövedelme 13 millió 864 ezer dollár volt. A család összes vagyona 274 millió dollár.

Hirek az országból.

Öfelsége a király Bécsben fogadta orosz ezredének egy tisztelő küldöttségét. A küldöttség szónokája az ezred jó kívánatait tolmácsolta Öfelsége előtt negyven éves ezredtulajdonosi jubileuma alkalmából. A orosz katonai küldöttség tiszteletére udvari ebéd volt.

Az erdélyi magyar közművelődési egyesület 1888-ban 22 ezer ftnyi segédelmet osztott ki, vagyona pedig 70 ezer fttal szaporodott. Ez idő szerinti vagyona készpénzben 370,000 ft, aláírásokban 150,000 ft. A rendes és alapító tagok száma: 18,151. Az egyesületnek kihelyezett gyűjtőperselye van 15,000 db.

A dunai hadi hajóraj 12 ágyunaszázból fog állani 600 emberrel. Gyártelepei lesznek Budapesten, Győrben s Komáromban.

Szent-László király emlékszobránának létesítése ügyében N. Váradon szobor-bizottság alakult, mely legközelebb gyűjtő-íveket fog kibocsátani a nemzethez.

Az országbíró, id. *Szűgyény-Marich László*, e hó 2-án ünnepelte 83 ik születésnapját.

Különtételek.

(A ma egy heti felolvasáson) szép és nagy közönség nyert élvezetet, dr. *Raisz Gedeon* tb. vármegyei főorvos és *Ulrich Vilmos*, uradalmi igazgató előadásában. Dr. Raisz az iszákosságról, Ulrich egy házi szerről, vagyis a *pénzről* szép, kiváltképen pedig tanulságos előadást tartott. E becses dolgozatok lapunkban fognak közrebocsáttatni s előre is mondhatjuk, hogy érdekes olvasmányokul fognak szolgálni. A hallgatóság mindkét felolvasót megjelönte s tapsokkal jutalmazta — Mához egy hétre ismét felolvasó est lesz. Dr. *Hornyay Béla* a kedélyről, *Paszlavszy Sándor* pedig három zemplénvármegyei költőről (Szemere, Boruth, Darmay) fognak nagyérdemű előadást tartani.

(Tisztelgés) *Andrássy Sándor* gf, vármegyének arisztokráciájának egyik kiváló sarja, Pozsonyban f. hó 5 én vezette oltárhoz szép menyasszonyát, *Eszterházy Marietta* grófkisasszonyt. Az esketési szertartást tudvalevőleg *Haynald Lajos*, bíboros érsek végezte. Az esküvőn rendkívül fényes közönség volt jelen a budapesti és bécsi fői világ köréből. A rokon *Eszterházy*, *Pálffy*, *Kaunitz* és

kellő eséllyel látni el a rajtok élő állatokat, az eséllyel, az éhség, melyhez gyakran a hideg társul, a szegény állatokat kénytelenül kiüzi hazájukból, kénytelenek elköltözni, de a honvágy őket ismét visszahozza. Ebből lassan, folytonos átöröklés útján ösztön lett, melyet már az eséllyel és a zord időjárás nem befolyásol; a madarak némely faja elvándorolna összel, bármi szokatlan változás történnék is a vidék viszonyaiban, mert a benne levő vándorlasi vágy ösztönzi és a mi még érdekesebb, néhol a vándormadarak egy része tovább repül, mint a meddig repülni kellene, hogy megfelelő megszálló helyet találjon, termékeny és jó levegőjű vidékek felett átrepülnek azért, mert azok pár száz év előtt még tenger által voltak borítva. És hogy e nagy uton, mely oly sok vidék és nagy vizek felett visz át, el nem tévednek, hogy ugyanazon vidék szülőttei ugyanazon vidékre visszatérjenek: nagy megfigyelő képességüknek köszönhetik, a mi már igen fejlett értelmi tehetséget feltételez. Hanem az a különös vándorlasi vágy, mely az emberek vadon élő törzseiben is meg van, néha némely állatfajnál addig még egészen ismeretlen okból és látszólag egészen indokolatlanul áll be és rendszeren nagy romlással jár. A lemming például néha óriási csoportban megindul Európa északi részéről nyugatfelé s itt ész nélkül neki megy az oceánnak és természetesen belevesz; hasonló esetet láttak már egyes bogárfajoknál, melyek vonulások közben valamely utjukba akadó tengerre érnek és abba egy szálig bele fulnak. Ezen állatok pedig különben nem szoktak vándorolni.

Nem hagyhatom említés nélkül azon különös szokást, mely az állat-világban a férgektől kezdve

Odescalchi családok számos taggal voltak képviselve. A szertartáson megjelent *Frigyos* főherceg is. A nemes grófra, aki bajos nejét f. hó 6-án hozta Zemplénbe velejetei kastélyába, kellemes meglepetés várt a sátorlaj-új helyi vasuti indouló ház udvarán. A vármegyei tisztikar, melynek dr. *Andrássy Sándor* gf tiszteletbeli főjegyzői minőségben szintén tagja, testületileg jelent meg, élén a főispánnal. Az esteli 9 órakor berobogó gyorsvívót riadó éljenzéssel köszöntötték. A főuri boldog házaspár előtt *Viczmány* főjegyző tolmácsolta szívből jövő s szívhez szóló szavakban a tisztikar szerencse-kívánatait. Az üdvözlő beszédre *Andrássy S. gf*, boldogságtól áradó érzéssel válaszolt s büszkeséggel nevezte magát a vármegye szolgáinak, mondván: mindenkor legőszintébb öröme válik, ha szeretett vármegyéjének tehet hasznos szolgálatokat. Tisztelgés után főispánunk bemutatott a tisztelgőket, kikkel az unnepek nyajasan társalogtak továbbindulásig. A harmadik csenge téskor unnepies éljenzés hangzott a hétköznapias »mehette« szó helyett s a távozók magukkal vitték coldogságuk színhelyére a vármegyei tisztikar legőszintébb szerencsekívánatait.

(Ujhelytől Saharáig és vissza) *Dókus Ernő* és férjias lelkületű szép neje f. 9-én vettek búcsút legényei otthonuktól, Ujhelyben rokonaiktól, hogy ország-világjárás okáért beutazzak Olaszországnak északi, Fránciországnak déli részét s a Földközi tengeren átevezve ellatogassanak Afrikának Hortobágyára, a kietlen Saharára Farasztó utazásukban a pihenő pontok: *Budapest, Trieszt, Flórenc, Livornó*. Innen a tengeren at *Tunis, Algír, Marokkó*. A Sahara sivatagon felkeresik *Bel Abbas* oázist. Onnan visszatérve *Tunisban* hajóra ülnek s *Provance* daltelt földjére *Marseille* kikötőjébe érkeznek. A *Rivlérán* fölkeresik *San-Remót, Monte-Carlót, Monaco* és *Mantót*, hol nagyobb pihenőt tartanak. Innen Svájcra át térnek vissza hat heti távollét után kedves otthonukba. Kitünő munkatársunknak, *Dókus Ernő* né öngyűlöletének, lekötélező ígérteit bírjuk, hogy nagyszabásu utazása alkalmával gyűjtött tapasztalatát papírra téve, lapunk tárcájának lesz kegyes majd atengedni. Ezt az örvendetes hírt sietünk t. olvasóinknak becses tudomására juttatni.

(Répacukorgyár ügye.) A vármegyének területén felállítani tervezett cukorgyár ügyének előkészítése végett főispán öméltsága elnöklele mellett S. a. Ujhelyben f. hó 7-én a vármegyei ház nagytermében értekezlet volt, melyen az érdekelte közönség igen szép számban volt képviselve. Az elnök jobbján *Ludwig János* p. ü. miniszteri tanácsos és dr. *Schmidt József* p. ü. miniszter titkár, balján gf. *Andrássy Manó*, a jeles nemzetgazda, gf. *Szatáray Antal* a zemplénvármegyei gazd. egyesületnek ügybuzgó s érdemes elnöke foglaltak helyet. A hoszu zöld asztalok melleit sűrű sorokban a vármegyei nagybirtokoságnak első emberei, uradalmi tiszték, nagybérlek s a kisbirtokos osztály képviselői helyezkedtek el. Főispán az értekezletet délelőtt 10 órakor megnyitván, bemutatta a kormány képviselőit, kiket az értekezlet éljenzéssel köszöntött. Értekezleti elnök ezután részletesen ösmertette a szőnyegen lévő répacukor ügyének történetét. Elmondotta, hogy a dec. hó 12-iki előértekezlet alkalmából *Abauj-Torna, Borsod, Bereg, Szabolcs* és *Ung* vármegyei főispánjait, az ottani gazd. egyesületek elnökegeit egyes nagybirtokosait átiratilag folkérte a Zemplénvármegyében felállítani tervezett cukorgyárnak

fölfelé oly gyakran észlelhető t. i. azt a bizonyos »holtak tettetést« a midőn az illető állat mozdatlanul elnyulva hever, mintha az élet elköltözött volna belőve. Ezt a tettetést az állatok ré szint önvédelemből részint — és ez érdekel bennünket — kiszámításból, cselből csinálják. Oly gyakori ez a dolog különben, hogy teljesen felesleges volna róla többet beszélni, elég, ha emlékünke idézzük azt az általános tudott tapasztalati tény, hogy a róka például mily sokat bízik e cselben.

Az állati cselekményeknek naponkint megújuló nagy tengeréből bárhány érdekes esetet halaszunk is elő: kimeríteni nem tudjuk! A mennyi eddig felszínre került elég arra, hogy belőlük sokat következtethessünk, elég arra, hogy legalább derengő fényt vessen arra a sötét homályba burkolt világra, a mit »állati léleknek« neveznek azok, akik az állatokat szeretik és a kik mernek mosként és tovább is okoskodni, mint azok, akik ezelőtt 100 esztendővel éltek, és akik elég b. trak arra, hogy a saját szemükkel lássák a dolgokat, ne pedig azok szemével kik a hagyományokhoz feltétlenül ragaszkodnak.

Az ember az első állat! A teremtés koránál! De, mint a szentírás oly remekül tanítja a csuszó-mászó férgen, a legalsóbb rangú állatokon kezdve egész világot kellett megteremteni addig, míg az ember létrejöhett! És a tudomány a szentírás e tanítását teljesen igazolja; ki van mutatva immár az összefüggés, a folytonos szakadatlan kapcsolat az egyes állatfajok között, ott hol a folytonos eltűnés és újjászületés folytán a kapcsolat ma már föl nem ismerhető, mint például a hullók és a madarak, vagy a madarak és

cukorrépa-termelés által leendő támogatására. Termelők a szomszéd vármegyék részéről igen csekély számban jelentkeztek. De annál örvendesebb jelei mutatkoztak a szép jövőt ígérő mezőgazdasági iparvállalat lelkes felkarolásának magában Zemplénvármegyében, hol máris 4763. kat. holdnyi területet jegyeztek. Ez a szép eredmény nem szorul dicséretre. Meg van győződve arról, hogy a kezdethez méltó lesz a folytatás. És Zemplénvármegyének érdemes gazdaközönsége büszkén mutathat majd az eredményre, s elmondhatja: ez az én munkám gyümölcse. A nemes felbuzdulás, a kitartó szorgalom, a munka ez iparvállalat felkarolásában; annyi mint *haszasseretet*. E munkára isten áldását kéri (Éljenzés.) Utána *Andrássy Manó* gróf szólott. A cukortermelést, ugymond ma már egész Európa felkarolta. Ez a vállalkozás Magyarországon még csak harminc éves s a kellő forgó tőke hiányában csekély sikernek örvend. A siker feltétele: a megfelelő pénz-erő, s hogy ne csak a termelési kerületbe. Csehországban ez a mezőgazdasági foglalkozás már csaknem kizárólag a parasztság kezében van s a vele járó munka szeretete a termelőnek természetévé vált a népet megelégedőve, szorgalmassá, boldoggá tette. Indítványozta, hogy a szerződési pontozatok megbeszélése után, *végrehajtó bizottság* választassék, mely a gazdaközönség képviselőiben a vállalkozó meghatalmazottjaival végleges megállapodásra jusson. Az a kérdés, hogy a gyár hová építessék — a vállalkozó gondolja. A vállalkozó fogja majd legjobban tudni, hol lesz vagy nem lesz a neki való víz sós. Gf. *Szatáray Antal* kisbirtokosok érdekében a polarizációs értékelés helyett az arak átlagos megállapítását indítványozta. Ugy ezen indítvány mint a szerződési tervezetnek 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. és 13. pontja élénk felszólalásra szolgáltatott okot. Beható eszmecsere után, melyben a kormány képviselőin kívül s a szólas sorrendjében *Molnár István* főispán *Löcherer Andor*, *Harkányi János*, *Viczmány Ödön*, *Zalay István*, br. *Balassa István*, és *Szerviczky Ödön* vettek részt, a szerződési pontozatokra vonatkozólag tett észrevételek szövegeztettek. A végrehajtó bizottság közfelkiáltás módjával következőkből választott meg; elnök: gf. *Andrássy Manó*; tagok: gf. *Szatáray Antal* (akadályoztatása esetén helyettesse *Baján Imre*, uradalmi igazgató) *Harkányi János*, *Viczmány Ödön*, *Dókus Gyula*, *Gross Antal* és *Szerviczky Ödön*, kiknek az észrevételek utasítás gyanánt kiadatván felkértek, hogy a szerződés jogviszonyainak végleges megállapítása után a termelésnek már e tavasszal való megkezdését lehetővé tenni, eljárásuk eredményéről a gazdaközönséget mielőbb tájékoztatni igyekezzenek. Az értekezlet délután 3 órakor végződött s utána a »Magyar Király« szállóban jókedvű közebéd következett.

(Halálozás.) *Bározy József*, vármegyei gyampénztarost és családját mélyen megrendítő gyászeset érte. A szerető férj hű életársát a jó gyermekek édesanyját siratják *Bározy Józsefné* szul. *Kápy Ágnes* elhunytában. A boldogultnak hűt porait a ref. egyház szertartásai szerint s nagy részvét közt f. hó 10-én helyezték örök nyugalomra. Aldás és beke lengjen könyekkel aztatott sirhantja fölött!

(A legnagyobb ujság) az, hogy f. hó 11-ére virradólag országszerte s így nálunk is jókora hó esett. Ez évben sen vall tehát csúfot a közmondás, hogy: »nem eszi meg a kutya a telet.«

az emlősök között, ott a fejlődés tan a paleontológiával az őslénytan tudományával összefogva elmult, kiveszett egész nagy állatvilágok emlékein, szétszórva porladozó csonttöredékekből építette fel az összekötő hidat, a melyen át a fejlődés menete egész az emberig követhető. A mint így hinnünk kell, hogy testi szervezetünk az állatvilágban lépésről lépésre kísérhető folytonos fejlődés eredménye, hogy a vér és a csont mely testünket alkotja, ugyan olyan vér és csont, mint ez állatoké: úgy hinnünk kell, azt is hogy szellemi szervezetünk is rokon, azonos ez állatokéval és ép ugy fokozatos fejlődés ered nyene, mint amaz. Egy féregnek egy madárnak vagy egy majomnak mindig fölismerhető szellemi tehetsége nem idegen valami, hanem csak az ember szellemi erejének egyik alsóbb lépéső foka, fejlődésének egyik tökéletlenebb állapota. Minél általánosabb és számosabb megfigyelés tárgyává lesz téve az állatok lelkivilága és minél kevésbé fog az emberek egészszéges gondolkodására zavarólag hatni azon elfogultság, a mely ész és lelket kizárólag embernek enged tulajdonítani, annál könnyebb lesz ember és állat szellemi életének rejteleyeit kikutatni és fejlődésének törvényeit felismerni. Fajdalom ma még az eme hálás téren tett tanulmányok és kutatások könnyen föl-zámolhatók, ma még kevés tanítványa és még kevesebb mestere van az ifju tudományok, melynek előtörő szelleme e teremben egy rövid félórán át lebegett felettünk! És ha önök közül csak egy is érzi lelkében ez előtörő szellem érintését, méltan leszke büszke arra, hogy kegyes engedelmeikkel ez ifju tudomány faklyáját egy lépéssel én is előbbre vihettém!

(Ingyen tankönyvek.) A m. ny. és n. a. Zemplénvármegyében terjesztő egyesület választmánya a kir. tanfelügyelő előterjesztéséhez mérten 25 főt utalványozott tankönyvekre, hogy azok a cserézi gk. iskolába járó szegényebb sorsú gyermekek között kiosztassanak.

(A »Zemplén« fekete táblája.) A *Zsolyomkára* járok panaszojkák, hogy a Sz... Gy...-féle ház északi szárnyának az utcára szolgáló, s majdnem embernyi magasságban lévő kővalyujából kiömlő moslék és szemét egész halomra fagyott, úgy hogy a különben is keskeny közön a járás kelés nyaktörés veszedelmével jár. — *A Kasinczy-utcai* u. n. »*Csillag*« korcsmaház egyik udvari szobájában, kétes firmák dőzsölnek éjjelről-éjjelre, s éktelen sakalkodásaikkal háborgatják a szomszédok nyugalmát. A rendőrtanácsos ur figyelmébe ajánljuk.

(A törvényszékről.) F. hó 3-án tartott végtárgyaláson a kir. törvényszék Herman István homonnai lakostól 6 havi fegyházra, Dudus János homonnai lakost pedig tulajdon elleni kihágásért 7 napi elzárásra s 3 ft pénzbüntetésre ítélte. — Ugyancsak január 3-án Janó József (Mihály) a kir. törvényszék által lopás miatt 2¹/₂ évi fegyházra ítélte, azonban a törvényszéki fogházból megszokott rabot, minthogy megszokása után Király István kis-ráskai lakos karára 1888. évi okt. 30-án újabb lopást követett el. előbbi büntetésének beszámításával — 3¹/₂ évi fegyházra ítélte. — Január hó 7-én Koczka János örmezei lakost a hatóság elleni erőszak büntetésének vadja alól a kir. törvényszék felmentette. — Ugyanekkor Dukanyik András tokaji lakost, ki nejt több ízben súlyosan bántalmazta, súlyos testi sértés büntette miatt 1¹/₂ évi börtönre — Lukács Garbos Borbála s-a-ujhelyi lakost pedig lopás miatt 2 és 1¹/₂ évi fegyházra ítélte. — Elefánt Márton cigándi bérlő fia, Márton és Ignác a szomszéd Groszman Sámuel bérlő cseléjével, Csáki Károlylyal folytonos civakodásban éltek, mivel ez ökreit gyakran az ő földükön legeltette. Mult 1888. évi július hó 23-án Elefánt Márton ismét a tilosban találta a Csáki Károly ökreit, s midőn ezt kérdőre vonta, ötöt pofonverte, s később öcscsét Ignácot is torokragadta. Az augusztus 23-ára következő éjjel a két Elefánt fia az udvaron aludt, amidőn éjfél táján Elefánt Ignác a kutyák ugatására felébredt s észrevette, hogy az ökrök ismét az ő bukkonyósükben vannak, mire hamar a bukkonyó-föld felé sietett. Az utána menő cselédék és a felköltött Elefánt Márton az éj csendjében egy bot ütést és jaj kiáltást hallottak, s midőn a tett színhelyére értek, ott Csáki Károlyt fején vérző sebbel a földön fekvő találták. Csáki Károly másnap délelőtt meghalt. Elefánt Ignác a f. é. január hó 10-én tartott végtárgyaláson beismerte, hogy Csáki Károlyt ő ütötte meg, azonban azt állította, hogy ő ezt önvédelemből tette, mert midőn Csákit megakarták zálogolni, ez őt torokragadva fojtogatta s vele egy fél óráig dulakodott, s midőn végre sikerült kezéből kiszabadulni, ekkor ütötte fejen. Ezen védelmet azonban a tanak teljesen megcáfolták, mert ezek, kik a tett közvetlen közelében tartózkodtak, semmiféle dulakodás zaját, vagy segítség-kiáltást nem hallottak, s ugyan ezek igazolták, hogy azon időponttól, míg a vádlott az udvarról kiindult, addig míg a jajkiáltás hallatszott, csak néhány perc telt el, — miért is a kir. törvényszék a vádlottat, halált okozott súlyos testi sértés büntetésért négy évi fegyházra ítélte. — Ugyanezen a napon Vojtkó Pál, volt városi rendőr, ki a mult évi szept. 9-én Gerényi János fogházór balszemét véletlenségből kiszúrta (annak idején közöltük, Szerk.), két havi fegyházra és öt forint pénzbüntetésre ítéltetett. — E napon korunk divatos betegsége, a »hivatali sikkasztás« is szerepelt. A törvényszék előtt Szoboszlai József, tokaji volt városi rendőr állott ki egy kitoloncolás végett rábizott egyénnek 2 ftját saját céljaira fordította, miért is két havi fegyházra ítéltetett.

(Öngyilkos sirás.) Magyar József sirásölégény az ujhelyi ev. ref. temetőben, tegnapelőtt d. u. forgópisztolyból szájába lőtt s rogtan szoronytet halt. Fejfájára ráirhatják a Vorosmarty-féle epitáfiumot: Im! tekints e sirra vándor, teljesült a közmondás: végre is gödörbe pottyant, aki másnak vermet ás! Tettének oka — az élet örömtelensége fölött való kétségbeesés.

(Guttmann Samu) táncitanító, a budapesti népszínház balletmesterének egyik jeles tanítványa, S. a. Ujhelyben a »Magyar Király« tánctermeben f. hó 15-én kezdődő táncitanítási kurzust nyit. Ajánljuk a szülők s a n. é. közönség pártfogásába.

(Hangverseny és tánc.) A nagy-mihályi dal-egyesület az ottani kisdudóvoiskola alaptökéjének gyarapítására N. Mihályban, f. hó 19-én, a »Kos« vendéglő nagytermében táncal egybekötött hangversenyt rendez. *Műsor*: 1. Szerenád, Gr. Zichy Gézá-tól, éneklő a dalegyesület. 2. Magán ének, előadja *Kintiss Emma* k. a. zongorakísérete mellett *Margitai József*. 3. Az alföldi legény. *Torok J.*-től, előadja a daley. 4. Szaválás, tartja *Horváth Mihály*. 5. Pusztai élet, *Zimmay S.*-től, éneklő a daleyesület.

Belépő díj személyenként 1 ft. Kezdeté pontban 8 órakor. Felülfizetések hírlapilag nyugtáztatnak.

(Táncmulatság.) A tokaji kaszinó alaptökéjének gyarapítása végett f. hó 19-én fényes táncmulatságot rendez. Bemeneti díj személyenként 1 ft 50 kr. családjegy két forint. A meghívók egy része már szétküldetett. *A rendezőség.*

(A farkasok) a regézi három hutát környező erdőségekben, mint tudósítók írja, annyira elszaporodtak, hogy nemcsak a vadállományban, hanem a legelésre hajtott igavonó s egyéb háziállatokban is nagy kárt okoznak, s mivel vadászattal e dudavadak kiirtása el nem érhető, az erdőségek tulajdonosának, Valdbóth bárónak, erdésze kérelmet intézett a törvényhatósághoz az iránt, hogy e vadaknak sztrihinnel való pusztítása engedtesse meg.

(Vajdácská rémülete.) Vajdácská községet, mint tudósítók írja, már régebbi idő óta folytonos remegésben tartja a tűz veszedelme. Körülbelül félféve lesz csak, hogy a község nagyobb része áldozatátul meggyújtató kezek gonoszágának. Ujabban rövid öt hét alatt öt ízben ütött ki a tűz, mindannyiszor szandékos gyújtás okából, szerencsére nagyobb kár nélkül. A megrémült lakók az éjjeli nyugalm helyett felváltva örködnek; asszonyok, gyermekek hetek óta vetkeztelenül alusznak. Eddig minden éberség, kutatás dacára sem sikerült a gázteszes nyomára ratalálni.

(Megjutalmazott tanítók.) *Turkinyák Sándor* cserézi és *Nagy Mihály*, m.-iz-épi gk. tanító Zemplénvármegyében a magyarnyelvet s népevelést terjesztő egyesület részéről buzgó s sikeres faradozásaiért 10—10 fnyai jutalomdíjra érdemesítették. Ügybuzgó működésüknek legszebb jutalmát leljék föl az érdemes néptanítók a jól betöltött kötelesség ontudatában!

(A láczai tűzkárosultak részére) 150 fnyai könyör adományt küldött a kir. belügyminisztérium.

(Hirtelen halál.) K.-Helmeczen e napokban, egy *Szegedy* nevezetű közfinanc midőn hivatalos foglalkozását teljesítette, összerogyott s egy jajszó nélkül kimult.

(Révész Imre) táncitanító Kassán szokott tanfolyamát bevégezve, jelenleg Sárospatakon működik. Ottani folyamának végeztével városunkat fogja fölkeresni, amit is annak idejében falragasz által a t. szülőkkel és közönséggel tudatni fog.

(A filokszerá ellen) *Sikor József* dr. ösmert nevű győri orvos, egy nagyon közönséges szert ajánl a filokszerá kipusztítására. Ez a szer a *naftalin*, a konyhasóra emlékeztető kémiai termék, mely sajátos büzzével minden eddig ösmert feregnek legbiztosabb megölője. A vízben fel nem oldódik s a földbe téve évekig terjeszti azt a büzt, mely minden férget kiöl. Ez a szer nagyon olcsó is, mert kilója nem kerül többé 30 kr-nál, s 10 kiló egy kat, hold szőlőre bőven elegendő. Ha már a venyigének gyökere van megtámadva, elég egy vasdoronggal lyukat ütni a gyökér mellé és ahba a naftalinból homokkal vegyítve egy csipetnyit belemorzszálni. A szőlőterület e csodálatos szerrel behintve, menten elöli a tojások lerakása végett oda tévedő szárnyas filokszerát. Egy grámmi ilyen só letétetve a kamarába, a svábbogarakat 24 óra alatt ezrével végzi ki. Ez a legeslegjobb filokszerapusztító szer megérdemli, hogy szőlősgazdáink kísérletileg tanulmánytárgyává tegyék.

(Eltévedt agár.) Egy szürke szőru agárkutya mult évi dec. hó 28-án A Bereczkibe tévedt. Tulajdonosa átveheti — hol? tudakozódní lehet a kiadóhivatalnál.

(Felhívjuk olvasóink b. figyelmét) *Jakobovics Ármin* helybeli butorgyárosnak, hirdetési rovatunkban foglalt hirdetésére. — Mint biztos forrásból értesülünk, nevezett cég Kassán egy fiók üzletet szándékozik felállítani, avégből hogy Kassa és környékének levő vevőinek, úgy a szállítás, mint a könnyebb hozzájutás végett előnyt nyújtson. Mi bizvást ajánljuk az itteni piacon már két év óta közszeretben álló üzletlajtádonost és ennek saját műhelyéből kikérult gyártmányait, az ottani közönségnek, és kívánjuk neki, hogy rövid idő alatt ép úgy megkedveljék ott is, mint nálunk.

Irodalom.

»Az iszákosságról.« Ily cím alatt egy 19. lapra terjedő s nagyvirretű füzetbe foglalt értekezés, mely az »Egészség« c. folyóirat különlenyomata, küldetett be szerkesztőségünkhez. A mű szerzője egyik derék földink, *Rátz István* dr. aki jelenleg külföldi tanulmányuton van. Az ifju tudós Pettenkofer, Bär, Parkes, Rabuteau, Seitz, Neison, Huss, Ganster, Hoyle és más nagyírú tudósok tapasztalatai és a budapesti Sz. Rókus-kórházban szerzett saját megfigyelései alapján nagytudomány apparátussal ösmerteti az értekezés című választott örületés emberi szenvedelmét s tüzetesen szól azokról az intézmények és intézkedésekről, mikkel az állam és társadalom az embergyilkoló alkoholizmus ellenében több-kevesebb sikerrel védekezik

a külföldön, különösen pedig Norvégiában, ahol az iszákosságnak átkos közdivata már kiveszőfélben van. A törvényes és társadalmi eszközök alkalmazására hazánkban is mulhatatlanul szükség van. De a külföld utanzása e tekintetben, ugymond, csak akkor lesz nálunk eredményes, ha az ottan kipróbált eszközöket saját speciális viszonyainknak és körülményeinknek megfelelő módon alkalmazzuk.

Pályázat. A városunkban s megyénkben is elterjedt s kösvedveltségnek örvendő »Képes Családi Lapok« betöltvén pályafutásának első évtizedét a második évtizedet vagyis a tizenegyedik évfolyamát (1889. január 1-én) egy irodalmi pályázattal vélte a legméltóbban megkezdeni. Kívánatik először egy humoreszk (beszélyke rajz vagy tárcacikk.) Targya az életből legyen merítve. Díj 50 frank aranyban. Másodsor egy költemény, válfaja szabadon választható. Díj egy darab 20 frankos arany. Beküldési határidő: 1889. évi február hó 17. A pályázat eredménye a »Képes Családi Lapok« ban s az ország összes magyar hírlapjaiban kozz fog tétetni és ugyanekkor szolgáltatnak ki a pályadíjak is. A pályaművek jelíges levélke kíséretében a »Képes Családi Lapok« szerkesztőségéhez Budapesten, nagy korona-utca 20. szám küldendők. Reméljük, hogy az irodalomnak városunkban és megyénkben lakó munkásai közül is sokan vesznek részt a nemes versenyben.

A »Vasárnapi Ujság« jan. 6-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Mária Valéria főhercegnő és Salva-tor Ferenc főherceg. (Két arcképpel.) — Ujévkor. (Költemény.) Sántha Károlytól. — Képek Kelet-Indiából. (5 képpel.) — Mikszáth Kálmánnak. (Költemény.) Képpel. Bartók Lajostól. — Magától meggyuladás. — A rosszul osztott testvérek. (Életkép.) Irta Jókai Mór. (2 képpel.) — Juhász Lidi menyegzője. — Egyveleg. — Dr. Wágner János. (Arcképpel.) — A bujdosó Veselényi. — Madártörténetek. Irta B. Büttner Lina. (3 képpel.) — Az erdélyi sátoros-cigányok karácsonyi és új-évi szokásai — A panama-csatorna építése. (3 képpel.) — A makaróni. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi ujság? — Halálhírek. — Képtalányok. — Sakkjáték. — Heti naplár. — Szerkesztői mondanivaló. — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedévre 2 ft, a »Politikai Ujtonságok«-kal együtt 3 ft. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. szám) megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 1 forint.

Egyesületi élet.

A zemplénvármegyei orvos-gyógyszerészi segélyegylet e hó 6-án tartotta rendes évi közgyűlését, melynek tárgyaiból kiemeljük, hogy az egylet a lefolyt évben hat új taggal s vagyona 708 ft 61 krral gyarapodott. A folyó évben van 56 tagja és 8747 ft 40 krnyi tőkéje, a folyó évre segélydíj megállapított 316 fton felül, mely a 4 segélyre jogosult közt osztatik meg. Kapnak tehát egyenkint 79 fton. A mult évi segélydíj 70 ft volt.

Felhívás.

A »magyarországi tanítók Eötvös-alapját« gyűjtő és kezelő országos bizottság ezennel tisztelettel felkéri az ügyfeleket, valamint azon nemeslelkű emberbarátokat, a kik a tanító-özvegyek és árvák sorsának egyhítését, valamint a magasabb tanintézetekben jelesen tanuló tanítógyermekek jövőjét szívükön viselik, emlékezzenek meg 1 ft évi járulékaikkal, illetőleg kegyes adományaikkal a nemzet legszerényebb napszámósainak országos jótékony intézetéről és küldjék be adományaikat még f. évi január hó 24-ike előtt *Örley Jánoshoz*, az Eötvös-alap pénztárnokához (Budapest, VIII. kerület, Szentkirályi-utcai fővárosi népiskola) annyival is inkább, minthogy számadó könyveink a jelen évben is január 25-én záratnak le és így a később érkező összegek már nem gyarapíthatják ajelen évben kiosztandó segedelem összegeket és ösztöndíjakat.

Ügyfeleinket ismételve fokozódó tevékenységre kell kérnünk az »Eötvös-alap« érdekében; mert ámbár alapunk tőkésített vagyona a jelen évben 8750 forinttal gyarapodott, jótékony intézetünk rendes évi bevétele, mely a kiosztás alá eső segedelem-összegek és ösztöndíjak megállapításánál számba veendő, a mult 1887-ik évi rendes bevétellel szemben még nem mutat emelkedést. A ma pénztárkimutatás szerint jelen évi rendes tiszta bevételünk csak 2271 forintot tesz. Ugyanazért, nehogy ismét üres kézzel kelljen alapunknak a hozzá forduló tanító özvegyek, árvák és jelesen tanuló ifjak nagyobb részét elbocsátani: lefolyó évünk utolsó perceiben ujra felemeljük kérdő szavunkat, s életet bennünket az a reménység, hogy felhívásunk nem marad »kiáltó-szó« a pusztában!

Budapesten, 1889. január 5-én.

Luttenberger Agost, s. k.
titkár.

Péterfy Sándor,
az »Eötvös-alap« orsz. bizot-
ságának elnöke.

Örley János, s. k.
pénztáros.

VÉGE

4